

Apotekerforeningen:
Ikke-apoteksfaglærte
skal kunne løfte flere
opgaver

SIDE 14

REPORTAGE

Årets FIP-kongres
afholdt i Sydafrika

SIDE 24

Apoteker i flere lande presses på økonomien

10

VAXOL®

Vaxol® – for rene og sunde ører

Vaxol er en skånsom øregangsspray til både børn og voksne

Sådan virker Vaxol®

- ✓ Forebygger og behandler vokspropper
- ✓ Fugter tørre øregange
- ✓ Beskytter ører mod vand

INDHOLD

5 Leder

Tæt apoteksdækning kræver politisk vilje og finansiering

6 Nyheder

8 Medieklip

10 Apoteker i flere lande bukker under for økonomisk pres

FOKUS

14 Øget brug af ikke-apoteksfaglærte skal frigøre faglige ressourcer

16 Opgavefordeling kan være dilemmafyldt

17 Ikke-apoteksfaglærte er en vigtig del af den daglige drift

19 Apoteker klædt på til overgang til ny model for farmakonomernes løn

20 Apovac satser på rejsevaccinationer

FIP-kongres 2024

24 FIP-kongres afholdt i Cape Town

25 Danske posters præsenteret på FIP

34 **REPORTAGE**
Region Midtjyllands kreds inviterede til paneldebat

38
Mentalisering gør en forskel
Ny viden

39 **Livet med... KOL**

41 **NY APOTEKER**
Dennis Krag-Jakobsen er ny apoteker på Nexø Apotek

42 **APOTEKERLAND**

REPORTAGE. Danske apoteker var flot repræsenteret på årets FIP-kongres

24

Mit arbejde er blevet mere interessant, fordi jeg har fået indblik i, hvor meget psykologi, der ligger i at skabe en god ekspedition

Louise Gundel Krebs farmakonom og tovholder på mentaliseringsuddannelsen

Læs mere side 38

10

UNDER PRES. Manglende regulering af apotekernes økonomi fører til apotekslukninger i flere lande.

Tættere på borgeren

DET NÆRE SUNDHEDSVÆSEN skal styrkes og ressourcerne flyttes ud, hvor borgerne har størst behov. Sådan lød det, da regeringen for nylig præsenterede deres oplæg til en reform af sundhedsvæsenet. Hvor det i mange år har handlet om at udvikle de store hospitaler og den specialiserede behandling, er det nu det borgernære sundhedstilbuds tur, var budskabet.

Tættere på borgeren – det er netop den bevægelse apotekerne har taget de senere år. Siden politikerne vedtog en ny apotekerlov i 2015, og dermed muliggjorde en modernisering af sektoren, er antallet af apoteker vokset med 70 procent. Flere apoteker var netop intentionen med loven. For ligesom en god lægedækning er en sikker og fintmasket lægemiddelforsyning et vigtigt element i et stærkt borgernært sundhedsvæsen.

Det er derfor vores udgangspunkt, når vi i de kommende måneder skal forhandle med Indenrigs- og Sundhedsministeriet om apotekernes økonomi for de kommende år. Målet er, at apotekerne også fremover kan levere god tilgængelighed, og den tætte apoteksdækning i hele landet dermed sikres.

At det bliver inden for rammen af en ny økonomisk reguleringsmodel er allerede besluttet i den nye apotekerlov, der træder fuldt i kraft ved årsskiftet. Det er først og fremmest både vigtigt og positivt, fordi apotekerne med den fremover

En sikker og fintmasket lægemiddelforsyning er et vigtigt element i et stærkt borgernært sundhedsvæsen.

Jesper Gulev Larsen,
formand for
Danmarks Apotekerforening

honoreres for vores kerneopgave: udlevering af og rådgivning om lægemidler.

Men hvordan den nye model konkret skal udmøntes, er på flere punkter stadig uklart. Sikker er det dog, at de kommende forhandlinger får betydning for, om der stadig er økonomisk grundlag for at drive de 552 apoteksenheder, vi har i dag.

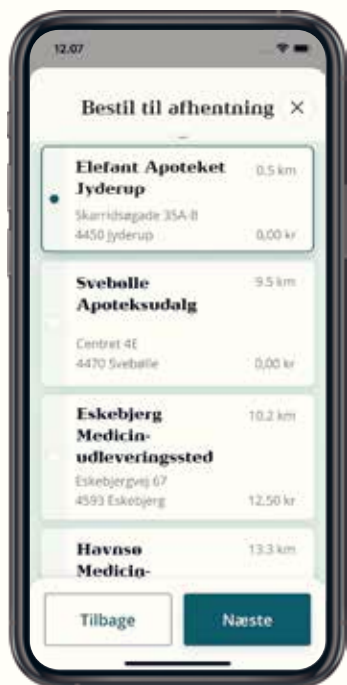
I dette nummer af Farmaci kommer vi en tur til England og Tyskland, hvor manglende regulering af det offentlige honorarer til apotekerne fører til apotekslukninger på stribe. Og lukker det lokale apotek, er det borgerne, der betaler prisen i form af en ringere adgang til lægemidler, som

det ses i England og Tyskland netop nu.

De mange apotekslukninger sker paradoksalt nok parallelt med, at man i begge lande har bedt apotekerne løse nye opgaver. Særligt i England har man satset stort med den nye Pharmacy First-ordning, der trådte i kraft den 1. februar i år. Den betyder, at apotekerne, ifølge planen, skal aflaste landets pressede praktiserende læger for millioner af konsultationer årligt. Men hvis apotekerne enten er for pressede og må skære ned på deres service eller simpelthen lukker, er man lige vidt.

Der er vi ikke i Danmark, og der skal vi heller ikke hen. Derfor er det værd at notere sig, at en tæt apoteksdækning ikke er nogen naturlov. Den kræver politisk vilje og finansiering. ●

APOTEKETS APP:

Nu også med afhentning på udleveringssteder

Snart kan man også bestille medicin til afhentning på apotekets udleveringssteder.

SOM BRUGER af apotekets app kan man bestille sin medicin, så den er på apoteket, når man kommer hen for at hente den. I løbet af oktober bliver det muligt også at bestille til afhentning på apoteksudsalg, håndkøbsudsalg og medicinudleveringssteder.

Muligheden for, at man kan lave hjemtagninger og 'click and collect' til apotekets udleveringssteder, har været efterspurgt af appens brugere og de apoteker, der har apoteksudsalg, håndkøbsudsalg og medicinudleveringssteder.

Apotekerne modtager app-bestillingerne som hidtil men skal være opmærksomme på den ekstra oplysning om, at brugeren ikke henter på apoteket men på et udleveringssted.

Med snart 600.000 downloads fortsætter udbredelsen af apotekernes app med at stige. Det samme gælder antallet af apotekere, der er tilknyttet appen. 167 apotekere er nu tilknyttet appen, og der er således kun 8 apotekere, der har valgt ikke at være med. ●

Klar til efterårets mærkedage?

Mærkedage er en god anledning til at skabe synlighed i lokalområdet og vise apotekets faglighed gennem fokus på aktuelle emner og sygdomme. Sammen med patientforeninger og andre samarbejdspartnere kan apoteket blandt andet uddele materialer eller invitere frivillige ind, der kan stå for aktiviteter og gå i dialog med apotekets kunder.

På Apotekerforeningens medlemsnet findes inspiration og nyttig information i blandt andet dokumentet **Kom godt i gang med mærkedage**.

MARKERING. Lungedagen den 20. november er blot en af efterårets mange mærkedage, der kan markeres på apoteket.

Efterårets mærkedage

- 12. oktober:** Gigtdagen
- 20. oktober:** International osteoporosedag
- 29. oktober:** Verdens psoriasisdag
- 14. november:** Diabetesdagen
- 18. november:** Antibiotikadagen
- 20. november:** Lungedagen

Ministeriet foreslår at nedlægge Dansk Patientsikkerhedsdatabase

Indenrigs- og sundhedsministeriet har som en del af regeringens finanslovsforslag foreslået at nedlægge indrapporteringen af utilsigtede hændelser samt Dansk Patientsikkerhedsdatabase (DPSD). Det vil betyde, at det lærende og sanktionsfrie system, som sundhedsvæsenet har benyttet sig af i flere år for at lære af fejl, ikke længere vil eksistere.

Forslaget har mødt modstand fra flere aktører i sundhedsvæsenet, herunder Dansk Selskab for Patientsik-

kerhed. I Apotekerforeningen er man også bekymret.

"Det er lykkedes at få bygget en god patientsikkerhedskultur op med læring på tværs af sektorer og geografi. Det vil gå tabt, hvis man nedlægger systemet. Det er ærgerligt og dårligt nyt for patientsikkerheden," siger sundhedsfaglig direktør i Apotekerforeningen Birthe Søndergaard.

Apotekerforeningen har afgivet høringssvar på forslaget, der behandles i Folketinget den kommende tid.

PATIENTSIKKERHED. Medicineringsfejl er den hyppigst rapporterede form for utilsigtede hændelse. Snart nedlægges systemet på grund af besparelser, hvis det står til Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Pjece om dosispakket medicin på flere sprog

Den nationale borgerpjece om dosispakket medicin findes nu på andre sprog end dansk, og det er dermed blevet lidt lettere at udbrede kendskabet til dosispakket medicin.

Pjecen findes på arabisk, bosnisk, engelsk, serbisk, tyrkisk og ukrainsk og findes kan hentes på Med-Coms hjemmeside under pjecer og vejledninger.

Lægemiddelpakningers forsegling fejler i hvert 10. tilfælde

Lægemiddelstyrelsen har afsluttet et projekt, hvor man kontrollerede forseglingen på stikprøver af udvalgte lægemiddelpakninger. Resultatet viser, at ca. 10 procent af de testede pakninger havde en forsegling, der ikke fungerede. De fejlbehæftede forseglinger er udformet som klistermærker, der kan fjernes uden at efterlade spor på pakningen. Lægemiddelstyrelsen opfordrer indehavere af markedsføringstilladelser til at afprøve deres anbrudsanordning for at undgå, at uvedkommende kan tilgå lægemidlerne, uden at anbrud kan ses.

Danmarks Apotekerforening
3.801 følgere
1u · 🌐

MEDICINPRISERNE SVINGER - MEN ER BLANDT DE LAVESTE I EUROPA

"Hvorfor kan vi ikke få faste priser på medicin? Det er svært for patienterne at finde ud af, hvad de skal betale, når priserne ændrer sig hele tiden."

Sådan lyder kritikken med jævne mellemrum fra læger og andre, der opfordrer til, at vi for forbrugernes skyld får nogle mere stabile priser på medicin.

Men så enkelt er det bare ikke.

Det er korrekt, at medicinen skifter pris hver 14. dag, da myndighederne løbende har licitation på at levere medicin. Det sikrer benhård priskonkurrence blandt producenterne og betyder, at vi i Danmark har nogle af de laveste priser på især kopimedicin i hele Europa.

Bagsiden i dette system er, at man som borger ikke altid kan vide, hvor mange penge man konkret skal have op af lommen ved hvert apoteksbesøg. Og tilskudssystemet med graderet offentligt tilskud, som starter forfra en gang om året, gør det ikke lettere.

Derfor opfordrer vi alle med et fast medicinforbrug til at hente appen 'apoteket', som er udviklet af landets apoteker. Over en halv mio. danskere har hentet den gratis app. Downloader man den til sin telefon eller tablet, kan man - før man går på apoteket - ikke alene se, hvad man aktuelt skal betale for sin receptpligtige medicin, når det offentlige tilskud er trukket fra. Man kan også se, om apoteket har den medicin på lager, som man skal bruge - og hvis ikke, kan man bestille den hjem.

74 5 genopslag

Det danske prissystem på medicin sikrer lave priser. Hent appen "Apoteket", hvis du vil vide, hvor meget du aktuelt skal betale for din medicin

Per Nielsen analysechef i Apotekerforeningen i et debatindlæg i Jyllands-Posten den 31. august 2024

Apotekerne vaccinerer ikke gratis i år

Planen for årets vaccinationsindsats er klar, og der bliver ikke nogen stik på apotekerne i år. Tilbuddet er det samme som sidste år, men apotekerne har tabt udbuddet og er derfor ikke en del af opgaven. Det kan være forvirrende for ældre og sårbare, lyder kritikken fra flere sider.

Diverse lokale medier i starten af september

Kontant: Wegovy uden grænser

Online vægttabsklinikker udskrifter vægttabsmedicinen Wegovy uden at kontrollere, om patienten faktisk er overvægtig. Det gælder blandt andet den engelske hjemmeside Treated, hvor en farmaceut i England udskrifter Wegovy, uden at man skal oplyse sit CPR-nummer eller dokumentere, at de oplysninger, man selv indtaster på hjemmesiden, er korrekte. Treated samarbejder med Aarhus City Vest Apotek, som pakker og sender den medicin, som kunderne bestiller på hjemmesiden. (Samarbejdet med apoteket var ophørt, før udsendelsen blev sendt, red.).

DR Kontant 22. september 2024

Apoteket.dk
12. september kl. 19:42 · 🌐

VIDSTE DU, AT APOTEKETS PERSONALE ER UDDANNET LÆGEMIDDELEKSPERTER? 🌟

Når du henter medicin på apoteket, bliver du betjent af enten farmakonomer eller farmaceuter. De er eksperter i lægemidler og ved, hvordan man bruger medicin på en sikker måde. Derfor kan du altid trygt spørge på apoteket, hvis du har brug for et godt råd, undrer dig over noget eller bare gerne vil vide mere om sundhed, sygdom og medicin. 🌟

Du kan også bruge chatten på apoteket.dk, som er bemandet med fag... Se mere

74 5 genopslag

Lukning af magistrel produktion skaber bekymring

Lukningen af den magistrelle produktion på Skanderborg Apotek efter apoteker Aage Rasmussens død skaber bekymring hos en patient, hvis barn får specialfremstillet hjertemedicin. Ifølge Lægemiddelstyrelsen er man i dialog med blandt andre Glostrup Apotek, der også fremstiller magistrelle lægemidler om at kunne levere.

/ritzau/ den 4. september 2024,

TV2 Østjylland den 7. september 2024

Apotekere stoler på os

– 14.000 installationer og fortsat nærværende

Thomas Lacentra
Commercial Lead
MMS Rowa DRI
+45 2199 3860
thomas.lacentra@bd.com

bd.com/rowa

BD, the BD Logo and BD Rowa are trademarks of Becton, Dickinson and Company or its affiliates.
All other trademarks are the property of their respective owners. © 2024 BD. All rights reserved. Sept-2024, BD-90669

Apoteker i flere

Manglende regulering af det offentliges honorering presser i flere lande apotekernes økonomi. I **Tyskland** og **England** er konsekvensen lukkede apoteker på stribе.

AF: TRINE GANER · ILLUSTRATIONER: MIKKEL HENSSEL

Apotekerne i England lukker i disse år på stribе. På blot tre år er antallet af apoteksenheder i landet faldet med 715, og det er særligt i yderområderne, hvor apoteker må dreje nøglen om.

Årsagen er først og fremmest dårlig økonomi. Manglende pristalsregulering af apotekernes honorarer udhuler indtægten og betyder, ifølge den engelske apotekerforening National Pharmacy Association, at apotekernes honorarer i reelle tal er faldet 40 procent på ti år. I samme periode er de generelle omkostninger steget. Det betyder, at det for mange ikke længere er en rentabel forretning at drive apotek i England.

Udover de permanente lukninger må mange engelske apoteker indskrænke åbningstider og lukke midlertidigt på grund af rekrutteringsproblemer. Kravet om, at der skal være en apoteker til stede ved receptekspedition, betyder, at mange må lukke, når apotekeren er syg, holder ferie eller af anden årsag ikke kan være til stede. Det er simpelthen ikke muligt at finde en stedfortræder.

Særligt på apoteker, der er en del af de store apotekskæder, som for eksempel Boots, risikerer borgerne at blive mødt af et: "Sorry we're closed"-skilt, fordi apotekeren er fraværende. Det viser en opgørelse fra Community Pharmacy England.

Vagt i gevær

Situationen er nu så alvorlig, at den engelske apotekerforening råber vagt i gevær over for regeringen.

"Uden en reel stigning i finansieringen står apotekerne over for valget mellem at lukke eller drastisk reducere den service, de kan tilbyde deres lokalsamfund. Det gør det sværere for millioner af mennesker at få rådgivning og vital medicin," har direktøren i den engelske apotekerforening Paul Rees udtalt.

De mange apotekslukninger sker, netop som man er i gang med at indføre Pharmacy First-ordningen, der skubber en stor mængde nye opgaver over på apotekerne. Ordningen, der er sat i verden for at aflaste de praktiserende læger, betyder, at

lande presses på økonomien

borgerne siden den 31. januar i år har kunnet få behandling for syv almindelige tilstande direkte fra deres lokale apotek, uden behov for en lægeaftale eller recept.

Ikke mindst i det lys er der behov for akut økonomisk hjælp til de nødlidende apoteker. Paul Rees siger:

"Forebyggelse af det igangværende kollaps af lokale apoteker vil hjælpe med at reducere ventetiderne hos praktiserende læger, give bedre øjeblikkelig pleje til patienter og holde døren til NHS (National Health Service, red.) åben," siger Paul Rees til Pharmacy Magazine.

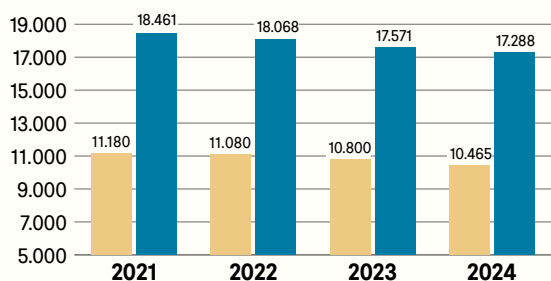
Ikke alene om at bløde

De engelske apoteker er ikke alene om at bløde. Også i blandt andet Tyskland og Irland lider apotekerne under manglende pristalsregulering af deres honorarer. Det fortæller chefkonsulent i Apotekerforeningen Flemming Randsløv, der for nylig var til konference i World Pharmacy Council. Det overordnede tema for konferencen var sikring af apotekernes kerneforretning.

"Temaet var valgt, fordi en række lande oplever en udvinding af deres økonomi i selve basisforretningen, altså udlevering og rådgivning om lægemidler," siger han.

I Tyskland er apotekerne, ifølge Flemming Randsløv, dybt frustrerede over manglende reguleringer. Hos vores sydlige nabo er økonomien nu så presset, at mere end tusind apoteker har drejet nøglen om de sidste tre år. De mange lukninger betyder, at forsyningssikkerheden er truet, da borgerne, særligt i yderområderne, får stadig længere til apoteket, advarer den tyske

Antallet af apoteksenheder i England og Tyskland falder

England: **715** færre apoteker på tre år (- 6,4 %)
Tyskland: **1.173** færre apoteker på tre år (- 7,8 %)

Forebyggelse af det igangværende kollaps af lokale apoteker vil hjælpe med at reducere ventetiderne hos praktiserende læger

Paul Rees, direktør i den engelske apotekerforening

- > apotekerforening ABDA.

Apotekerne har på forskellig vis forsøgt at gå i dialog og råbe myndighederne op. Blandt andet har de flere gange strejket for at skabe opmærksomhed om deres situation.

Reformforslag bekymrer tyske apoteker

Et forslag til en gennemgribende apoteksreform, fremlagt af Tysklands sundhedsminister Karl Lauterbach (SPD) i juni i år, er dog ikke løsningen, mener ABDA. Tværtimod. Den indebærer en lang række ændringer – herunder en liberalisering, så apotekere må åbne flere filialer.

Mest bekymret er ABDA ved udsigten til, at apoteker fremover i vid udstrækning skal kunne fungere uden apotekere fysisk til stede, hvis det står til sundhedsministeren. Apoteksteknikerne skal erstatte de farmaceutuddannede apotekere, der, ifølge reformforslaget, blot skal være fysisk til stede otte timer om ugen og kunne nås via et videoopkald.

ABDA frygter, at det vil forringe kvaliteten af service og rådgivning på apotekerne drastisk, og foreningen kører, udover dialogen med politikerne, en landsdækkende borgerrettet kampagne, der sætter fokus på, hvad apotekerne leverer. Blandt andet eksponeres togpassagerer lige nu for outdoor-reklamer, hvor der i tal informeres om den service, apotekerne yder. Der henvises for eksempel til de "5 millioner overtimer", apotekerne angiveligt bruger på at afhjælpe problemer ved forsyningsvanskeligheder. Det oplyser ABDA på foreningens hjemmeside.

Hårdt, men det værd

Om det lykkes den tyske sundhedsminister at få opbakning til den omfattende apoteksreform, er endnu uvist. De tyske apoteker kan måske finde lidt opmuntring i at kigge til Australien. Her er det nemlig efter lang tids hård kamp, ifølge Flemming Randløv, lykkedes apotekerne at få den pristalsregulering, som de kæmper for i England og Tyskland.

"Sidste år kunne repræsentanter fra den australske apotekerforening berette, at de var på nippet til nærmest at gå i krig med deres regering. De australske apoteker kørte en meget hård og direkte propagandakampagne imod regeringen og imod sundhedsministeren personligt," fortæller Flemming Randløv.

Efter måneders hård konfrontation lykkedes det apotekerne at få regeringen til at indlede forhandlinger om en forbedret økonomi. Det resulterede i en ny aftale, som trådte i kraft med virkning fra juni i år. Den nye aftale indebærer blandt andet en pristalsregulering af apoteksavancen og en 30 procent-forøgelse af midlerne til at apotekerne kan levere sundhedsydelser.

"Deres konklusion var, at det havde været virkelig hårdt, men at det havde været det værd," siger Flemming Randløv. ●

De australske apoteker kørte en meget hård og direkte propagandakampagne imod regeringen og sundhedsministeren personligt

Flemming Randløv

chefkonsulent, Apotekerforeningen

Øget brug af ikke-apoteksfaglærte skal frigive faglige ressourcer på apotekerne

Rekrutteringsudfordringer skaber travlhed på apotekerne, og Apotekerforeningen undersøger derfor, hvordan man bedst kan bruge ikke-apoteks-faglærte medarbejdere på apoteket og på den måde frigive tid hos farmaceuter og farmakonomer.

AF: ANNE-SOPHIE RØMER THOSTRUP

Apotekerne løser i disse år stadig flere sundhedsfaglige opgaver. Og det er først og fremmest en positiv udvikling. Men i en tid, hvor det er svært at rekruttere faglært personale, betyder det også, at der skal løbes stærkt ude på apotekerne for at få enderne til at nå sammen. Flere forskellige indsatser er derfor sat i gang fra Apotekerforeningens side for at komme rekrutteringsudfordringerne til livs.

En af dem er en større kortlægning af, hvordan man kan bruge ikke-apoteks-faglærte medarbejdere til forskellige opgaver. Formålet er at frigøre tid hos farmaceuter og farmakonomer, så de kan tage sig af de sundhedsfaglige opgaver. I den forbindelse har sekretariatet netop besøgt en række apoteker for at se,

hvordan de bruger ikke-apoteksfaglærte i dag, og hvad de mener, der skal til for, at de i fremtiden kan nyttiggøre dem i endnu højere grad.

"Det er vigtigt at få apotekernes input til, hvordan ikke-apoteksfaglærte i højere grad kan gøre nytte på apotekerne uden at gå på kompromis med fagligheden," siger Birthe Søndergaard, sundhedsfaglig direktør i Danmarks Apotekerforening.

Mange gode eksempler

Apoteksbesøgene viste, at der allerede findes mange gode eksempler på, hvordan brugen af ikke-apoteksfaglærte kan frigive ressourcer til de faglærte. Men det blev også tydeligt, at man med ændringer i lovgivningen kan drage yderligere nytte af de ikke-apoteksfaglærte, fortæller hun.

For eksempel giver det mening at kigge på, om ikke-apoteksfaglærte skal have adgang til sundhedsoplysninger i FMK, så de i højere grad kan passe telefonen og besvare ikke-faglige spørgsmål om for eksempel status på recepter.

Desuden skal det overvejes, om ikke-apoteksfaglærte skal kunne varetage de mere tekniske dele af receptekspeditionen – for eksempel i forbindelse med forsendelse, hvor de kunne stå for påsætning af doseringsetiketter og stregkodekontrol.

Sidstnævnte er et levn fra dengang en recept var et fysisk stykke papir, og man derfor ikke havde den digitale kontrol af

recepten, som man har i dag. Derfor bør det overvejes, om der stadig er brug for en faglært til den opgave.

Kræver ændring i lovgivningen

Apotekerforeningen vil gå i dialog med Lægemiddelstyrelsen i forhold til, hvordan man i højere grad kan bruge ikke-apoteksfaglærte. I den forbindelse fungerer apoteksbesøgene som en vigtig kortlægning af de nuværende muligheder og begrænsninger i lovgivningen, som den ser ud i dag, fortæller Birthe Søndergaard.

"Det er vigtigt, at vi sammen med Lægemiddelstyrelsen får afdækket, hvordan vi kan bruge de ikke-apoteks-faglærte på en måde, hvor vi sikrer patientsikkerheden. Herunder eventuelle krav til opkvalificering," siger hun.

Foreningen er derfor i gang med at udarbejde forslag til, hvordan opgavespecifik opkvalificering til ikke-apoteks-faglærte vil kunne foregå. I den forbindelse har man blandt andet drøftet at lave "uddannelsespakker" eller webinarer, hvor konkrete opgaver gennemgås sammen med relevant lovgivning, som knytter sig til opgaven.

For at gøre det nemmere for apotekerne at bruge ikke-apoteksfaglærte nu og her, arbejdes desuden på et inspirations-katalog, som viser, hvilke konkrete opgaver, de kan varetage inden for de nuværende rammer. Kataloget bygger på de mange praksis eksempler, som blev kortlagt under apoteksbesøgene. ●

Hvem må hvad på apoteket?

Det er lovgivningsmæssigt bestemt, at det kun er farmakonomer og farmaceuter, som må ekspedere recepter og yde lægemiddelfaglig rådgivning på apoteket.

Ikke-apoteksfaglærte medarbejdere kan varetage mere praktiske opgaver, som ikke kræver en apoteksfaglig baggrund. Det kan for eksempel servicemedarbejdere, medarbejdere med anden sundhedsfaglig baggrund, chauffører, HR-medarbejdere og ansatte i bogholderiet.

Se, hvordan to af de apotekere, som sekretariatet har besøgt, i dag benytter ikke-apoteksfaglærte medarbejdere på apoteket.

>

> Opgavefordelingen kan være dilemmafyldt

På **Anders Nicolai Nielsens** tre apoteker er der et fast team af ikke-apoteksfaglærte medarbejdere, som møder ind tidligt om morgenen og gør apoteket klart. Som ordningen er nu, fungerer den godt, men hvis den skal udvides i fremtiden, er det forbundet med flere overvejelser, fortæller apotekeren.

Når servicemedarbejderne på Anders Nicolai Nielsens tre enheder Buddinge, Søborg og Ordrup apoteker møder ind om morgen, er de ofte de første på apoteket. Deres primære opgaver er at håndtere de nye varer, som er kommet. De sætter varer på plads i butikken, fylder op med håndkøbsmedicin på hylderne, sørger for, at de rette lægemidler kommer på køl, fylder robotten op og stiller den receptpligtige medicin klar, som er bestilt hjem til kunderne.

"Der har været ikke-apoteksfaglærte i form af servicemedarbejdere på mine apoteker i mange år, og det fungerer godt, fordi det aflaster farmakonomerne og farmaceuterne, som kan koncentrere sig om de mere faglige opgaver, når de møder ind," siger Anders Nicolai Nielsen.

Da flere af servicemedarbejderne holdt sommerferie, blev det ekstra tydeligt, at deres indsats er værdsat, for så kunne man pludselig se, hvordan kasser med varer, som de plejede at håndtere, hobede sig op, fortæller han.

Dilemmafyldt område

Men selvom både farmakonomerne og farmaceuterne værdsætter, at servicemedarbejderne tager sig af de mange praktiske opgaver, så er brugen af ikke-apoteksfaglærte også et dilemmafyldt område for Anders Nicolai Nielsen, og noget han gør sig mange overvejelser omkring.

På den ene side, ser han et potentiale i, at servicemedarbejderne godt ville kunne tage sig af endnu flere opgaver, end de gør i dag, og på den måde frigive tid fra særligt farmakonomerne. Og på den anden side oplever han, at farmakonomerne ofte er glade for den adspredelse, de får ved at håndtere nogle af de mere praktiske opgaver, som foregår bag skranken.

"Det er svært at rekruttere farmakonomer, og derfor bliver vi jo nødt til at tænke i, hvordan vi i højere grad kan bruge ikke-apoteksfaglærte, så farmakonomerne kan koncentrere sig om deres faglige kerneopgaver. Det er dog et område, hvor jeg går varsomt frem, for det er jo også vigtigt, at mine farmakonomer trives og får den variation i opgaverne, som de efterspørger," siger Anders Nicolai Nielsen.

Så selvom han godt kan finde flere opgaver på apoteket, som kunne varetages af ikke-apoteksfaglærte medarbejdere, er han opmærksom på at tage de apoteksfaglærte med på råd.

"Jeg forsøger løbende at have en dialog med de apoteksfaglærte medarbejdere om, hvilke opgaver, der er vigtige for dem, så vi sammen kan finde en god fordeling af opgaverne," siger han. ●

Anders Nicolai Nielsen

Jeg forsøger løbende at have en dialog med de apoteksfaglærte medarbejdere om, hvilke opgaver, der er vigtige for dem, så vi sammen kan finde en god fordeling af opgaverne

Anders Nicolai Nielsen apoteker på Søborg Apotek, Buddinge Apotek og Ordrup Apotek

Ikke-apoteksfaglærte er en vigtig del af den daglige drift

På apoteker **Ulrik Hjelmes** i alt seks apoteksenheder er teamet af ikke-apoteksfaglærte medarbejdere en vigtig del af den daglige drift, og han ser gerne, at de i fremtiden kan varetage endnu flere opgaver.

Det er ikke svært at finde dygtige og stabile ikke-apoteksfaglærte medarbejdere, og det er apoteker Ulrik Hjelm glad for. Han oplever nemlig, at de bidrager positivt til den daglige drift.

Selvom de allerede tager sig af mange forskellige opgaver, ser han gerne, at de i fremtiden kan varetage endnu flere. I den forbindelse vil det være en fordel, hvis ikke-apoteksfaglærte får adgang til FMK, så de kan besvare telefonopkald om ikke-faglige spørgsmål, som for eksempel status på recepter, lyder det fra Ulrik Hjelm.

"Jeg vil tro, at vi har telefonopkald svarende til ca. to fuldtidsstillinger, hvis man lægger alle enhederne sammen. Det er noget, der tager tid fra andre opgaver på apoteket," siger han.

Flere opgaver i fremtiden

I dag tager servicemedarbejdere sig af en lang række opgaver som blandt andet forsendelse, logistik og kampagner, men Ulrik Hjelm forestiller sig, at rækken af opgaver kun bliver længere i fremtiden.

"Jeg ser det simpelthen som en nødvendighed for at få dagligdagen til at hænge sammen. Vi har nogle lidt tunge ar-

bejdsgange på apoteket, så det kræver en indsats fra ledelsens side at få oplært ikke-apoteksfaglærte medarbejdere. Men i sidste ende er det godt givet ud, fordi det frigiver tid for farmaceuter og farmakonomer," siger han.

Særligt håndteringen af restordre er en opgave, som stjæler meget af de apoteksfaglærtes tid, og derfor er det en stor hjælp, at servicemedarbejderne kan tage sig af nogle af de andre opgaver, som ikke kræver en apoteksfaglig baggrund, fortæller han.

De ikke-apoteksfaglærte medarbejdere er en vigtig del af teamet, og han oplever også, at både farmakonomer og farmaceuter sætter stor pris på den tid, som de frigiver hos dem. ●

Ulrik Hjelm

Det kræver en indsats fra ledelsens side at få oplært ikke-apoteksfaglærte medarbejdere. Men i sidste ende er det godt givet ud, fordi det frigiver tid for farmakonomer og farmaceuter

Ulrik Hjelm apoteker
på Hornslet Apotek og Ebeltoft Apotek

Starter lindring efter 30 sekunder*¹

Hurtig absorption af
nikotin sammenlignet
med anden nikotinerstatning¹.

Til patienter, der søger en hurtig og effektiv lindring af nikotintrang¹:

- ✓ Diskret og praktisk
- ✓ Det foretrukne format blandt nikotinerstatningsprodukter^{**2}

Læs mere om den nye mundspray
og vores andre Nicotinell produkter
på haleonpro.dk

Produktinformation

*Med 2 pust. **Sammenlignet med nikotintyggummi og nikotininhalator²

Nicotinell FastMist (nicotin) spray. Anvendelse: Behandling af tobakshængighed hos voksne ved lindring af nicotin-abstinenssymptomer, herunder rygetrang under et rygestopforsøg eller et forsøg på at skære ned på rygningen før et fuldstændigt rygestop. ***Dosering:** Anvend op til 4 pust i timen. Brug ikke mere end 2 pust pr. dosering og brug ikke mere end 64 pust (4 pust i timen i løbet af 16 timer) i døgnet. Følg instruktionerne i indlægssedlen. ***Interaktioner:** Der er ikke definitivt fastslået nogen klinisk relevante interaktioner mellem nikotinerstatningsprodukter og andre lægemidler. ***Forsigtighedsregler:** Må ikke anvendes ved overfølsomhed over for nicotin, hjælpestoffer eller af ikke-rygere. Bør ikke anvendes af børn og unge under 18 år samt ved graviditet eller amning uden lægens anvisning. En læge bør udføre en vurdering af risikoen kontra fordelen for patienter med følgende tilstande: hjertekarsygdomme, diabetes, disponering for angioødem eller urticaria, nedsat nyre- eller leverfunktion, ukontrolleret hyperthyreoidisme eller fæokromocytom samt mave-tarm sygdom. Indeholder 7 mg alkohol (ethanol) pr. pust svarende til 100 mg/ml. Mængden i 1 pust af dette lægemiddel svarer til mindre end 2,5 ml øl eller 1 ml vin, og vil ikke have nogen nævneværdig effekt. Indeholder 0,5 mg natrium pr. pust, svarende til 0,025% af den WHO anbefalede maksimale daglige indtagelse af 2 g natrium for en voksen. Indeholder 10,95 mg propylenglycol pr. pust svarende til 156,43 mg/ml. Indeholder 0,018 mg benzylalkohol pr. pust, svarende til 0,26 mg/ml. Benzylalkohol kan medføre allergiske reaktioner. ***Graviditet og amning:** Må ikke anvendes uden lægens anvisning. Fordele og risici bør opvejes. ***Bivirkninger:** Meget almindelige: Hovedpine, hikke, irritation i halsen, kvalme. Almindelige: Hypersensitivitet, dysgeusi, paræstesi, hoste, brændende fornemmelse, træthed. Øvrige bivirkninger: Se produktresumé. Visse symptomer kan skyldes abstinenssymptomer og for lav tilførsel af nicotin. ***Overdosering:** Symptomer, der ligner dem, der forekommer ved for meget rygning kan forekomme. Nicotindoser, som tåles af voksne rygere i behandling, kan hos børn give kraftige symptomer på forgiftning og være dødelige. **Pakninger:** 1 og 2 flasker indeholdende 13,6 mg nicotin. Haleon Denmark ApS, tlf: 80 25 16 27. Trademarks owned or licensed by Haleon. ©2024 Haleon or licensor. **Udlevering:** HF. Bivirkninger, både kendte og nyopdagede, bedes indberettet hurtigst muligt til Lægemiddelstyrelsen (www.meldenbivirkning.dk) eller Haleon Denmark ApS (mystory.nd@haleon.com). De med (*) markerede afsnit er omskrevet og/eller forkortede i forhold til Lægemiddelstyrelsens godkendte produktresumé, som vederlagsfrit kan rekvireres fra Haleon Denmark ApS via mystory.nd@haleon.com eller telefon 80 25 16 27. PM-DK-NICOT-24-00096

Reference: 1. Produktresumé for Nicotinell FastMist, 9. august 2023. 2. Bolliger CT et al. Respiration 2007; 74(2):196-201.

Apoteker klædt på til overgang til ny model for farmakonomernes løn

Mere end 150 apotekere, souschefer og andre ledere fra apotekerne har været på kursus i, hvordan man sikrer en god og tryk overgang til en **ny lønmodel** for apotekets farmakonomer. Udarbejd en lønpolitik, lyder et af rådene fra Apotekerforeningen.

AF: TRINE GANER

Der er endnu nogle måneder til den 1. april 2025. Alligevel er det ikke et øjeblik for tidligt for apotekerne at overveje, hvordan man vil håndtere indførelsen af den nye model for farmakonomernes løn, som træder i kraft med den nye overenskomst til april.

Til den tid bortfalder 'lokal løn', der er den del af farmakonomernes løn, som ledelse og medarbejdere på apoteket selv i fællesskab har skullet fordele. De penge, man før har skullet bruge til lokal løn, lægges fremover på de forskellige løntrin, som er aftalt i overenskomsten mellem Apotekerforeningen og Farmakonomforeningen. Personlige tillæg forhandles derudover.

Det er nyt, at man kun skal forhandle personlige tillæg til landets ca. 2.600 apoteksfarmakonomer, og den slags kræver forberedelse. Derfor har Apotekerforeningen været rundt i landet

og holdt kurser for apotekere, souschefer og andre ledere i både teknik og ikke mindst proces. For processen er vigtig, understreger chefkonsulent i Apotekerforeningen, Jens Tousgaard.

"Med en ny lønmodel følger naturligt en masse spørgsmål. Derfor kan det være en god idé, at man overvejer, hvordan man sikrer en god og tryk proces, hvor medarbejderne ved, hvad de kan forvente," siger Jens Tousgaard.

Lønpolitik skaber tryk

Det kan man for eksempel gøre ved at udarbejde en lønpolitik, der sætter rammerne for, hvordan den del af medarbejdernes løn, der ikke er reguleret i overenskomsten, tildeles. En lønpolitik indeholder typisk retningslinjer for, hvordan og hvornår lønforhandlingerne på apoteket skal foregå i forhold til typiske elementer som tillæg, bonusser, incitamenter og andre former for belønning.

"En lønpolitik er en god måde at skabe gennemsigtighed og tryk på i forandringsprocessen, så medarbejderne ved, hvad de kan forvente," siger Jens Tousgaard.

Lønstatistikker på vej

Som noget nyt arbejder Apotekerforeningen i øvrigt på at stille lønstatistikker til rådighed i Apostat. Det skal være et støtteredskab, der kan hjælpe apotekerne med at fastsætte en løn, der på den ene side er konkurrencedygtig og på den anden side sikrer, at man kan tiltrække og fastholde værdifulde medarbejdere. ●

En lønpolitik er en god måde at skabe gennemsigtighed og tryk på i forandringsprocessen, så medarbejderne ved, hvad de kan forvente

Jens Tousgaard chefkonsulent, Apotekerforeningen

Apovac kaster sig over rejsevaccinationer

Rejsevaccinationer er et stort marked, og især uden for de større byer kan det være svært at blive vaccineret lokalt. Derfor sættes der nu på **rejsevaccinationer** på apotekerne, som ud over beliggenhed er konkurrencedygtige på pris og åbningstider.

AF: MERETE WAGNER HOFFMANN

Hepatitis, tyfus, kolera, rabies, polio, meningitis, malaria, japansk hjernehindebetændelse. Det er blot eksempler fra den lange liste over sygdomme, man bør lade sig vaccinere for i forbindelse med udlandsrejser.

Nu kaster apotekerne via Apovac sig ind i dette marked for rejsevaccinationer.

På den nye hjemmeside rejseapoteket.dk kan man se de 14 forskellige vacciner, som lige nu tilbydes på 11 apoteker. Men interessen er stor blandt apotekerne, og i løbet af efteråret kommer flere med.

"Det har længe været vores plan at gå ind i dette marked, og da apotekerne ikke skal vaccinere risikogrupperne i år, valgte vi at fremskynde planerne. På den måde kan vi nå at komme med i den store sæson for rejsevaccinationer, der starter nu og typisk slutter i januar/februar. Mange rejser jo til Thailand og Østen i julen og i den mørke vintertid," forklarer Niels Kristensen, apoteker i Lyngby og direktør for Apovac.

Et godt tilbud

Han betegner rejsevacciner som et stort marked, hvor der i dag er underkapacitet – især uden for de større byer. Flere apoteker oplever, at praktiserende læger ikke vil have med rejsevacciner at gøre, da systemet med, at man skal købe vaccinen hos apoteket og have stikket hos lægen, er for bøvellet.

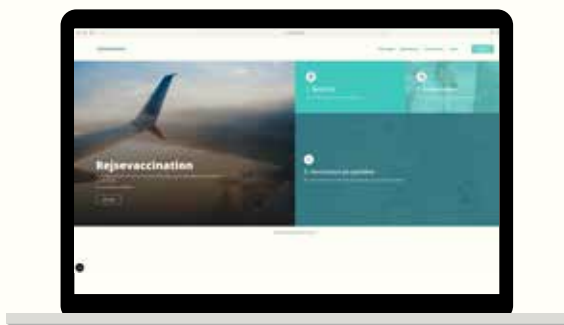
"Derfor er det oplagt at få det klaret på apoteket. Vi er tæt på borgerne, og det er på alle måder convenient at vælge apoteket. Det gælder også for kloakarbejdere og andre, der håndterer, behandler eller analyserer spildevand, og som skal have de lovpligtige vaccinationer mod hepatitis A, stivkrampe og polio." Inden man kan blive rejsevaccineret på apoteket, skal man have en rejsemedicinsk telefonkonsultation hos Medicals, som er Apovacs samarbejdspartner. Det tilbydes både på hverdage, om aftenen og i weekenden. En konsultation koster 149 kr. for en voksen og 99 kr. pr. barn, og det er ifølge Niels Kristensen mindre, end hvad andre tager. Desuden ligger prisen for de enkelte vacciner under den generelle markedspris.

Central rejserådgivning

Proceduren er, at man som borger via hjemmesiden rejseapoteket.dk booker tid til en rejsekonsultation. Derefter bliver man ringet op af en rådgiver (også kaldet advisor) og får en rejsemedicinsk konsultation – det vil sige en vejledning i, hvilke vaccinationer man har brug for i forbindelse med sin rejse. Rådgiverteamet udgøres af Medicals' læger og sygeplejersker.

Advisor fastlægger derefter et vaccinationsprogram over de vaccinationer, kunden skal have inden afrejse, og booker tiden på apoteket. Det sker via et kalendersystem, hvor advisor kan se, hvornår der vaccineres på de enkelte apoteker,

WWW. Som et led i satsningen på rejsevaccinationer har Apovac lanceret hjemmesiden Rejseapotecet.dk

og hvornår der er ledige tider. Advisor kan også udskrive en recept på malariamedicin, hvis det er relevant.

En mere kompleks vaccinationsopgave

At være rejsevaccinatør kræver en ekstra uddannelse oven på den uddannelse som vaccinatør, som mange apoteksansatte har i dag. Uddannelsen i rejsevaccination består af et fysisk kursus og en online test. Af kapacitetsmæssige grunde kan apotekerne gratis få uddannet fire pr. bevilling – vil apoteket have flere igennem uddannelsen, må man selv betale.

Niels Kristensen beskriver opgaven med at håndtere rejsevacciner som mere kompleks end vaccination mod influenza og covid-19:

”Rejsevacciner kræver et større overblik. Ofte kommer hele familien for at blive vaccineret, og der skal man have helt styr på, hvem der får hvad. Og så er det vigtigt, at rejsevaccinatørerne får rutine. Derfor er det vores holdning, at man kun skal uddanne det antal, der er relevant i forhold til efterspørgslen.”

Et par dage om ugen

På apotekerne vaccinerer man typisk et par dage om ugen, og det skal foregå i et særskilt rum beregnet for vaccinationer. Apoteket kan selv lukke tider i den kalender, som rådgiverne bruger i deres bookning. Vaccinerne leveres fra dag til dag fra grossisterne – dog er der enkelte vacciner, som kun kan fås via Statens Serum Institut.

”Det er gået stærkt med at få opbygget hjemmesiden og hele vores set-up. Nu er vi i gang, og så må det udvikle sig hen ad vejen. Målet for Apovac er, at apotekerne bliver borgernes foretrukne vaccinationssted,” lyder det fra Niels Kristensen. ●

RESOURCE® ULTRA LADET OP MED MERE PROTEIN!

Resource® Ultra er en kraftfuld, velsmagende ernæringsdrik, særligt udviklet til at forbedre compliance af ernæringsbehandlingen. Takket være Resource® Ultra giver du dine kunder de bedste betingelser for at følge deres ordination!

- » **Meget højt proteinindhold**
(16 g mælkeprotein/100 ml eller 28 E%)
- » **Markedets højeste indhold af valleprotein****
(60 % valle, 40 % kasein), som er naturligt rig på leucin (1,7 g/100ml) for at opnå en øget muskelproteinsyntese¹.
- » **Højt energiindhold** (2,25 kcal/ml eller 9,41 kJ/ml)
- » **Lavt glykæmisk indeks (GI) og kulhydratindhold**
(15 g kulhydrater/100 ml eller 27 E%)

Ønsker du en smagsprøve på vores nye Resource® Ultra?

For sundhedsfagligt personale

Resource® Ultra er beregnet til ernæringsmæssig håndtering af patienter med underernæring eller i ernæringsmæssig risiko. Fødevarer til særlige medicinske formål. Skal anvendes under lægelig overvågning.

* Opdatering fra februar 2024, ** Blandt tilsvarende produkter
1. Bauer, J. et al. J. Am. Med. Dir. Assoc., 2013; 148:542–559.

www.nestlehealthscience.dk

Hvad det betyde at at gå fra skuffelager til robot lager?

Overvejer du at investere i et automatiseret lager, så har du mulighed for at blive en del af "SMART klubben". Alene i 2024 har 14 apoteker i Danmark valgt at investere i en **BD Rowa™ Smart robot**.

BD Rowa™ Smart er vores mindste robot, den installeres på kun fire dage. Vi starter installationen tirsdag morgen og fredag modtager i undervisning og er klar til at tage robotten i drift. Simpelt, nemt og med personlig Rowa rådgivning gennem hele processen.

Flere siger at BD Rowa™ Smart:

- Giver mere tid til at fokusere på kunden, og frigøre tid i driften.
- Findes i 16 størrelser fra 3,5 meter til 6 meter.
- Hurtig beslutning, hurtig installation: 8-12 uger fra bestilling til drift
- Ultra lave service og driftomkostninger.

Vi står klar til at rådgive dig om en BD Rowa™ Smart vil være en løsning for dig.

BD Rowa™ Smart service er hjertet i vores "klubtilbud". Sikre din daglige drift mod ubehagelige overraskelser. Med direkte online adgang til samtlige Rowa lagerrobotter i Danmark sikre vi at fejl løses inden de bliver alvorlige. Skulle uheldet være ude kommer en af vores 5 erfarne danske teknikere hurtigt til assistance, med en bil fyldt med reservedele. Alt dette er selvfølgelig inkluderet i din serviceaftale.

Smart klubbens årlige vedligeholdeseftersyn omfatter reservedele og opgraderinger, hardware såvel som software. Ingen ekstrabetaling ingen diskussion. Vi har ansvaret for at din robot altid er i drift. Det tager vi meget alvorligt.

bd.com/rowa

” Investering i en BD Rowa™ Smart-lagerrobot sikrer, at vi kan levere den service, kunderne efterspørger. Vi ved, at apoteket skal flytte i takt med, at centret moderniseres. Og den aftale, vi har indgået med BD Rowa, sikrer, at vores Smart-robot kan flytte med os og tilpasses de nye rammer.

Jeg har rigtig god erfaring med den BD Rowa™ Smart-robot, vi fik i Langenæs, og det har været helt fantastisk for arbejdsmiljøet og kundeoplevelsen. Det er samme oplevelse, jeg ønsker at skabe på hovedapoteket. ”

Fahad Yaser Al-Gezi

Apoteker: Aarhus City Vest, Brabrand og Langenæs Apotek

Thomas Lacentra

Commercial Lead

MMS Rowa DRI

+45 2199 3860

thomas.lacentra@bd.com

Scan QR-koden for at få alt at vide om denne nye løsning.

Becton Dickinson Dispensing Denmark A/S, Lyskær 3EF, 1, Denmark, 2730 Herlev
Email: rowa-uk@bd.com, bd.com/rowa

BD Rowa™

Danske apoteker flot repræsenteret på

Kunstig intelligens, farmaceutordination og global ulighed i sundhed var blandt hovedtemaerne på årets FIP-kongres, hvor mange danskere deltog og bidrog. Næste år afholdes kongressen i København.

AF: TRINE GANER

Den stod på erfaringsudveksling, inspiration og pleje af internationalt netværk, da den verdensomspændende farmaceutorganisation FIP holdt sin årlige kongres i Cape Town i Sydafrika i starten af september.

Mere end 3.300 deltagere fra 96 lande var samlet til den 82. kongres – blandt dem mange repræsentanter fra de danske apoteker.

Programmet var vanen tro præget af det land, der er vært for kongressen, og deltagerne fik således i år et indblik i det sydafrikanske sundhedssystem og de udfordringer, man oplever her. Konflikterne under og efter apartheid sætter stadig sit præg på landet – det gælder også i sundhedsvæsenet, der er to-delt i et offentligt og et privat system. For at reducere uligheden i befolkningens sundhed søger man at mindske kløften mellem de to ved at forbedre finansiering, ressourcer og støtte på tværs af systemerne, fortalte de sydafrikanske værter blandt andet.

En vigtig del af en FIP-kongres er posterpræsentationer-

årets FIP-kongres

ne, hvor blandt andre apoteksansatte fra hele verden deler resultater af deres forskning i farmaci og apotekspraksis. I år var otte danske poster med i konkurrencen, hvoraf et bidrag om apotekets rolle i håndtering af restordre fik en imponerende tredjeplads inden for community pharmacy section. Bag præsentationen stod Sara Al-Ameri og Cathrine Simone Kahya fra Krone Apotekerne. Alle otte præsentationer kan ses på de kommende sider.

Kongresstafetten givet videre

Danmark var også i fokus ved kongressens afslutningsceremoni, hvor kongresstafetten blev givet videre til Apotekerforeningens formand Jesper Gulev Larsen og Pharmadanmarks adm. direktør Susie Stærk Ekstrand.

Næste år er det nemlig København, der er destination for de flere tusind deltagere fra hele verden, der forventes at strømme til, når FIP-kongressen afholdes i Bella Center i 2025 – en begivenhed, som Jesper Gulev Larsen ser frem til at være vært for, understregede han i sin tale, da han fik overrakt FIP-flaget.

"Det er en stor ære at blive udnævnt, og vi ser meget frem til at være værter for den næste FIP-kongres i København," sagde han blandt andet.

Han opfordrer i øvrigt apotekerne til allerede nu at sætte kryds i kalenderen for at sikre en stor dansk delegation med repræsentation fra apotek, hospital, medicoindustri og forskning. ●

OM FIP

FIP – eller The International Pharmaceutical Federation – er en international organisation, grundlagt i 1912. Den repræsenterer mere end 4 millioner farmaceuter og forskere inden for farmaci.

FIP er en ikke-statslig organisation, som officielt er tilknyttet WHO og arbejder for at forbedre den globale sundhed ved at styrke apotekspraksis og farmaceutisk forskning.

Organisationen afholder en årlig kongres i skiftende byer. Næste år er det den 31. august til den 3. september i København.

OVERRÆKKELSE. Næste år skal FIP-kongressen afholdes i København. Her får formand for Apotekerforeningen Jesper Gulev Larsen og Pharmadanmarks adm. direktør Susie Stærk Ekstrand overrakt flaget under afslutningen af årets kongres i Cape Town.

Evaluering af uddannelsen i mentalisering

Baggrund: Rådgivning er en af apotekets kerneopgaver. Undersøgelser viser dog, at apotekspersonalet sjældent spørger ind til borgerne og inddrager deres perspektiv i rådgivningen, især hvis de kan mærke, at situationen kan blive følelsesladet. Derfor har man udviklet et uddannelsesforløb i mentalisering, som klæder apotekspersonalet bedre på til at navigere i rådgivningssituationen. I projektet har man undersøgt, hvad apotekspersonalet har fået ud af uddannelsesforløbet.

Metode: For at evaluere uddannelsesforløbet brugte man en blanded metodetilgang inspireret af Kirkpatrick-modellen. I projektet deltog 28 personer fra 11 forskellige apoteker. Data bestod af kvalitative svar på 36 spørgsmål, kvantitative målinger af deltagernes emotionelle bevidsthed, jobtilfredshed før og efter programmet samt deres overordnede oplevelse af forløbet.

Udviklingschef
Charlotte Verner Rossing,
Pharmakon.

Resultater: I den kvalitative evaluering så man, at mentalisering har stor værdi, fordi tilgangen sætter borgeren i fokus og gør, at personalet har et mindre behov for at "gemme sig bag skærmen". De fleste af deltagerne var positive over for uddannelsesforløbet.

Konklusion: Uddannelsen i mentalisering har styrket apotekspersonalets evne til at mentalisere og kommunikere på en måde, hvor de sætter borgeren i centrum og inddrager dennes perspektiv. De nye kompetencer har desuden øget arbejdsglæden hos personalet og kan hjælpe med at mindske jobrelateret stress og udbrændthed.

Charlotte Verner Rossing / Udviklingschef / Pharmakon

Gitte Reventlov Husted / Udviklingskonsulent / Pharmakon

Ulla Hedegaard / Sundhedsvidenskabelig specialkonsulent i Medicinrådet og lektor ved Syddansk Universitet.

Susanne Kaae / Professor / Københavns Universitet

Anna Birna Almarsdóttir / Professor / Københavns Universitet

Christina Fogtmann Fosgerau / Professor / Københavns Universitet

HALEON

EN TILSTOPPET NÆSE ER UBEHAGELIG

**NY
PUMPE**

DET BØR BEHANDLINGEN IKKE VÆRE

Den nye Otrivin spray er let at anvende. Med **et enkelt tryk** med tommelfingeren udløser sprayeren en **effektiv og nøjagtig dosering** af fine mikrodråber til **de berørte områder i næsen**. Sprayeren er udviklet til at blive i næsen og **ikke ramme længere tilbage i svelget**. Og så har den nye spray en **behagelig dyse**, der er to gange kortere end den gamle spray. **Så enkelt er det!**

Besøg haleonpro.dk
og læs mere om Otrivin
og den nye pumpe

SKÅNSOM

ENKEL

EFFEKTIV

Otrivin ukonserveret (xylometazolinhydrochlorid), næsespray, opløsning. ***Indikation:** Rhinitis og sinusitis. ***Dosering:** Voksne og børn over 12 år: 1 pust i hvert næsebor op til 3 gange dagligt efter behov, i højst 10 dage. Overskrid ikke et maksimum på 3 pust i hvert næsebor dagligt. Bør ikke anvendes til børn under 12 år. ***Kontraindikationer:** Overfølsomhed over for et eller flere af indholdsstofferne. Otrivin må ikke anvendes efter transspændoidal hypofysektomi eller efter transnasale/ transorale operationer, hvor dura mater bløtlægges. Patienter med snærvinklet glaukom, rhinitis sicca eller atrofisk rhinitis. ***Interaktioner:** Xylometazolin kan forstærke virkningen af MAO-hæmmere og kan foranledige hypertensive kriser og anbefales derfor ikke til patienter, der har anvendt MAO-hæmmere inden for de sidste to uger. Samtidig anvendelse af tricykliske eller tetracykliske antidepressiva og sympatomimetiske præparater kan resultere i en forøget systemisk effekt af xylometazolin og er derfor ikke anbefalet. ***Forsigtighedsregler:** Bør ikke anvendes af børn under 12 år. Behandlingen bør ikke være af længere varighed end 10 dage. Især hos børn og ældre må den anbefalede dosis ikke overskrides. Otrivin anvendes med forsigtighed og kun efter lægens anvisning ved følsomhed over for adrenerge substanser, hypertension, hjerte-karsygdomme, hyperthyreoidisme, diabetes mellitus, fæokromocytom, forstørret prostata og hos patienter, der er i behandling med MAO-hæmmere eller har været det inden for de sidste to uger. Patienter med langt QT-syndrom, som får behandling med xylometazolin, kan have en øget risiko for alvorlige ventrikulære arytmier. ***Graviditet og amning:** Anvendelse frarådes til gravide pga. eventuel systemisk vasokonstriktorsk virkning. Det vides ikke, om xylometazolin udskilles i modermælken, og der skal derfor udvises forsigtighed i ammeperioden, og produktet må kun anvendes efter lægens anvisning. ***Bivirkninger:** Almindelige: Svie i næse og svelg, tør og irriteret næseslimhinde, nysen, brændende, nasal-sekretion, hovedpine, kvalme samt brændende fornemmelse på applikationsstedet. Ikke almindeligt: Tilstoppet næse (reaktiv hyperæmi) især efter hyppig eller langvarig anvendelse. Øvrige bivirkninger: Se produktresumé. **Overdosering:** Ved overdosering eller utilsigtet administration igennem munden har det kliniske billede været CNS-depression med markant reduktion af legemstemperaturen, sveden, døsighed, hovedpine, hurtig og uregelmæssig puls, forhøjet blodtryk og evt. koma, især hos børn. Hypertension kan efterfølges af rebound hypotension. Behandling: Der er ingen specifik behandling. Symptomatisk behandling under lægeligt opsyn er indiceret. **Udlevering:** HF. **Tilskud:** Ingen. **Pakninger:** Otrivin Ukonserveret 1 mg/ml, 10 ml. Haleon Denmark ApS, tlf: 80 25 16 27. Trademarks owned or licensed by Haleon. ©2024 Haleon or licensor. Bivirkninger, både kendte og nyopdagede, bedes indberettet hurtigst muligt til Lægemiddelstyrelsen (www.meldenbivirkning.dk) eller Haleon Denmark ApS (mystory.nd@haleon.com). De med (*) markerede afsnit er omskrevet og/eller forkortede i forhold til Lægemiddelstyrelsens godkendte produktresumé, som vederlagsfrit kan rekvireres fra Haleon Denmark ApS via mystory.nd@haleon.com eller telefon 80 25 16 27.

PM-DK-OTRI-24-00050 12/07/2024

Kortlægning af kommunikationen mellem apotek og læge

Baggrund: Medicineringsfejl og uønskede hændelser skyldes ofte, at kommunikationen mellem de sundhedsprofessionelle ikke har været god nok. Formålet med projektet var derfor at blive klogere på

hyppigheden af fejl og hændelser samt indholdet af kommunikationen mellem apoteker og læger.

Metode: En elektronisk undersøgelse blev sendt til 26 apoteker. I løbet af en uge dokumenterede apotekerne al tværfaglig kommunikation mellem apoteket og lægerne samt kommunikationen med kunder, der blev henvist til lægen.

Resultater: I alt blev der indsamlet 1.118 registreringer af kommunikation. De fleste af registreringerne var foretaget i forbindelse med, at apoteket henviste borgerne til lægen, ofte på grund af manglende recepter. Apoteket kontaktede lægen hele 248 gange, primært om lægemidler i restordre (31 procent), kliniske rettelser af recepten (13 procent), manglende recepter (17 procent) og dosispakket medicin (15 procent), mens lægen kun kontaktede apoteket 54 gange. Her drejede det sig oftest om udlevering af dosispakket

medicin, lægemidler i restordre og manglende recepter. Apotekerne beskrev flere udfordringer med at komme i kontakt med lægen, men de fleste var generelt tilfredse med kommunikationen.

Konklusion: Apotekerne kontakter de praktiserende læger oftere end omvendt, og det meste af kommunikationen mellem apoteker og læger handler om recepter, enten på grund af manglende recepter, lægemidler i restordre eller kliniske korrektioner af recepter.

Ulla Hedegaard / Lektor / Syddansk Universitet
Trine Graabæk / Ekstern lektor / Syddansk Universitet

Cecilia Schulenburg / Farmaceut / Greve Apotek
Charlotte Verner Rossing / Udviklingschef / Pharmakon

Liza Al-Muhanna / Farmaceut / Frederiksborg Apotek

Lotte Stig Nørgaard / Professor / Københavns Universitet

Lektor Ulla Hedegaard, Syddansk Universitet.

Flere kunder bør få tilbudt dosispakket medicin

Baggrund: I 2022 lavede Vojens Apotek en undersøgelse, som viste, at langt flere kunder kan få gavn af dosispakket medicin, hvis ordningen bliver udbredt til flere målgrupper. Formålet med projektet var derfor at undersøge hvilke hindringer, der kan stå i vejen for en sådan udbredelse.

Metode: For at kortlægge apotekernes viden om dosispakket medicin lavede man en kvalitativ undersøgelse, hvor fire apoteker i Sydjylland deltog. Der blev også lavet seks interviews med forskellige lægehuse i Sydjylland for at undersøge samarbejdet mellem lægecentre og apotekerne.

Resultater: Apotekspersonalet har brug for viden og løbende træning i, hvordan man rådgiver om dosispakket medicin, hvis ordningen skal udbredes. Derfor udviklede

man et postkort, som gav overblik over fordele og priser på dosispakket medicin. Undersøgelsen viste også, at det er vigtigt, at de praktiserende læger kender arbejdsgangen for, hvordan man laver ændringer i dosispakket medicin, og hvornår der er deadline i den forbindelse. Derfor udformede man et diagram, som illustrerer processen fra, at apotekspersonalet foreslår ordningen, til recepten bliver udstedt.

Konklusion: Flere kunder kan tilbydes dosispakket medicin i skranken, men det kræver et godt samarbejde mellem apoteker og lægehuse. Derudover skal skrankepersonalet have de rette kompetencer for at kunne tilbyde ordningen til flere kunder.

Stine Matthiesen / Farmakonom / Vojens Apotek

Farmakonom Stine Matthiesen, Vojens Apotek.

Bico Concept A/S er nu fusioneret med Håndværk A/S. Hermed styrker vi vores indsats i forhold til Apotek.

KAMPAGNE
-20%

Medicinkøleskab

Inventar til Apoteker samt ombygninger.

- Overholder DIN 13277
- Kun ± 2 °C afvigelse
- Reducer driftomkostningerne
- +2 °C sikkerhedsalarm
- WIFI & LAN
Fjernstyr og overvåg temperaturen.
- Pinkode lås
- Selvlukkende døre.

Model: Liebherr HMFvh 4011.

Håndværk

VIBOCOLD

Scan QR-koden herover eller gå ind på: www.hv-as.dk

Ring til Martin Romme Larsen, Mobil: +45 81775532

eller send en mail til retail@hv-as.dk

**LACTO
SEVEN®**

Mælkesyrebakterier til hele familien

Unik
KOMBINATION

- ✓ 7 forskellige og naturlige mælkesyrebakteriestammer
- ✓ Beskyttede mælkesyrebakterier, der når tarmen i live
- ✓ Bidrager til immunforsvarets normale funktion

Læs mere på
Lactoseven.com/da

Lacto Seven produkterne er velegnede til hele familien.
Tabletterne kan tages dagligt eller over en periode.

www.lactoseven.com/da

LACTOSE
FREE

GLUTEN
FREE

Vitabalans

MADE IN
FINLAND

Det gode samarbejde mellem kommuner og apoteker

Farmaceut og souschef Henrik Lintrup, Esbjerg Jerne Apotek.

Baggrund: Studier viser, at apotekerne kan styrke medicinbehandlingen i kommu-

nerne ved blandt andet at undervise personalet i sikker medicinbehandling, som blev udrullet gennem projektet "Styrket medicinbehandling i kommunerne". Nu har man identificeret de faktorer, som er vigtige for at samarbejdet bliver en succes.

Metode: Syv cases blev udvalgt. Data blev indsamlet fra: 1) evalueringsmøder mellem kommuner, apoteker og Danmarks Apotekerforening, 2) en logbog over kontakten mellem Danmarks Apotekerforening, apoteker og kommuner og 3) apotekernes egen registrering af de emner, de har undervist i og den type ydelser, de har leveret til kommunerne.

Resultater: Særligt tre faktorer bidrog til et godt samarbejde mellem kommuner og apoteker: 1) at der var en fast kontaktperson fra kommunen, som faciliterede samarbejdet mellem apotekerne og de

institutioner, som skulle modtage ydelserne, 2) at der var en person med viden om de kommunale systemer og processer involveret, 3) at personalet i kommunerne blev godt informeret om, hvad formålet med ydelserne var.

Konklusion: Vigtige faktorer i det gode samarbejde mellem kommuner og apoteker blev identificeret, og apotekerne leverede ydelser, som kommunerne var meget tilfredse med.

Henrik Lintrup / farmaceut og souschef / Esbjerg Jerne Apotek

Mira El-Souri / Udviklingskonsulent / Pharmakon

Rikke Nørgaard Hansen / Afdelingsleder / Pharmakon

Charlotte Verner Rossing / Udviklingschef / Pharmakon.

Styrket rådgivning om bivirkninger ved Wegovy

Baggrund: Flere og flere borgere tager vægttabsmedicinen Wegovy. Nogle oplever bivirkninger af medicinen, og for at klæde apotekspersonalet bedst på til at rådgive i den forbindelse har man undersøgt, hvilke borgere, der typisk oplever bivirkninger, og hvordan de håndterer dem. I den forbindelse har man kigget på sammenhængen mellem bivirkninger og faktorer som alder, køn og dosisstyrke.

Metode: Et kvalitativt interview med 20 Wegovy-brugere viste, at mange af dem bekymrede sig om bivirkningerne ved medicinen. Derfor udviklede man et spørgeskema med det formål at kortlægge bivirkningerne. I alt besvarede 203 borgere i alderen 21-83 år spørgeskemaet, som blev indsamlet i skranken på apoteket.

Resultater: 36 procent svarede, at de ikke havde bivirkninger, mens 64 procent havde bivirkninger. Borgerne i aldersgrup-

Farmaceut Marwah Abdulkarim, Odder Apotek og farmaceut Nasreen Marjan, Aabyhøj Apotek

pen 50-60 år oplevede flest bivirkninger, mens borgerne i aldersgruppen 20-30 år oplevede færrest. Jo højere dosisstyrke,

jo flere bivirkninger oplevede borgerne. Der var dog ingen signifikant forskel mellem kønnene i forhold til bivirkninger. 52,8 procent vidste ikke, hvordan de skulle håndtere bivirkningerne, mens 47,2 procent havde strategier til at håndtere dem, blandt andet ved brug af håndkøbsmedicin. Den hyppigste bivirkning var forstoppelse, efterfulgt af kvalme og diarré.

Konklusion: Omkring halvdelen af deltagerne søgte hjælp for bivirkningerne hos deres læge, mens kun knap 20 procent søgte rådgivning på apoteket. Der er derfor potentiale i, at apotekerne kan blive bedre til at rådgive borgerne i forbindelse med bivirkninger af Wegovy.

Marwah Abdulkarim / Farmaceut / Odder Apotek

Nasreen Marjan / Farmaceut / Aabyhøj Apotek

Kronisk forstoppelse og fækalom

Gangiden® og Gangiden® Neutral kan anvendes som behandling af kronisk forstoppelse, ved at øge tarmindeholdets volumen og dermed motiliteten i colon via neuromusculære baner¹.

Sådan anvendes Gangiden® og Gangiden® Neutral¹

Indholdet i et brev opløses i vand og kan drikkes med det samme, eller opbevares tildækket på køl i 24 timer.

Kronisk forstoppelse

Voksne og børn fra 12 år:

1 enkeltdosisbrev 1-3 gange i døgnet.

Behandlingen bør normalt højst vare to uger, men kan gentages

Forstoppelse med hård, indeklemt afføring (fækalom)

Voksne og børn fra 12 år:

8 enkeltdosisbreve i løbet af 6 timer

Gangiden® og Gangiden® Neutral¹

- Kan anvendes ved graviditet og amning
- Letter tømning af tarmen

Produktinformation Gangiden®, Gangiden® Neutral pulver til oral opløsning

Et brev indeholder aktive stoffer i følgende kvantitative sammensætning: Macrogol 3350 13,125 g, Natriumchlorid 0,3507 g, Natriumhydrogencarbonat 0,1785 g, Kaliumchlorid 0,0466 g. Efter rekonstitution med 125 ml vand svarer brevet indhold af elektrolytter til: Natrium 65 mmol/l, Chlorid 53 mmol/l, Hydrogencarbonat (bicarbonat) 17 mmol/l, Kalium 5 mmol/l.

Anvendelse: Til behandling af kronisk obstruktion. Gangiden®, Gangiden Neutral® er også effektivt til behandling af fækalom, defineret som refrakter obstruktion med fækal opblokning i rectum og/eller colon hos voksne, unge og ældre. **Dosering og indgivelsesmåde:** Kronisk obstruktion: En behandling af kronisk obstruktion med Gangiden®, Gangiden Neutral® må normalt ikke overstige 2 uger, men kan om nødvendigt gentages. **Voksne, unge og ældre:** 1-3 breve dagligt fordelt på flere doser afhængigt af individuel respons. Ved langvarig brug kan dosis reduceres til 1 eller 2 breve dagligt. **Børn under 12 år:** Gangiden®, Gangiden Neutral® bør ikke anvendes til børn under 12 år. **Fækalom:** Behandlingen med Gangiden®, Gangiden Neutral® mod fækalom overstiger normalt ikke 3 dage. **Voksne, unge og ældre:** Den daglige dosis er 8 breve, der alle bør indtages i løbet af en periode på 6 timer. **Børn under 12 år:** Brug er frarådet. **Nedsat kardiovaskulær funktion:** Ved behandling af fækalom bør dosis inddeles således, at der ikke tages mere end to breve i timen. **Nedsat nyrefunktion:** Det er ikke nødvendigt at justere dosis ved behandling af obstruktion eller fækalom. **Administration:** Brevet indhold opløses i 125 ml vand. I forbindelse med brug mod fækalom kan der opløses 8 breve i 1 liter vand. **Kontraindikationer:** Intestinal perforation eller obstruktion på grund af strukturelle eller funktionelle forstyrrelser i tarmvæggen, ileus, svære inflammatoriske tarmsygdomme, såsom Crohns sygdom og colitis ulcerosa og toksisk megacolon. Overfølsomhed over for de aktive stoffer eller over for et eller flere af hjælpestofferne. **Særlige advarsler og forsigtighedsregler vedrørende brugen:** Væskeindholdet af Gangiden®, Gangiden Neutral®, når det er rekonstitueret med vand, erstatter ikke sædvanligt væskeindtag, og et passende væskeindtag bør opretholdes. Diagnosen fækalom/fækal opblokning i rectum bør bekræftes ved fysisk eller radiologisk undersøgelse af rectum og abdomen. Ved tilfælde af diarre bør der tages særlig hensyn til patienter, som er i øget risiko for forstyrrelser i væske- og elektrolytbalancen (fx ældre, patienter med nedsat lever- eller nyrefunktion eller patienter, som tager diuretika) og elektrolytkontrol bør overvejes. Hvis patienten får symptomer, der tyder på forstyrrelser i elektrolyt- eller væskebalancen (fx ødem, åndenød, tiltagende træthed, dehydrering, hjerteinsufficiens), skal behandlingen med Gangiden®, Gangiden Neutral® straks seponeres, patienten skal have målt elektrolyt og have passende behandling for eventuelle anomalier. Hos personer med synkebesvær, der har brug for at tilføje fortykningsmidler for at sikre et passende indtag, bør interaktioner tages i betragtning. Iskemisk colitis: Tilfælde af iskemisk colitis, herunder alvorlige tilfælde, er efter markedsføring rapporteret hos patienter, der er blevet behandlet med macrogol til tømning af tarmen. Macrogol bør anvendes med forsigtighed hos patienter med kendte risikofaktorer for iskemisk colitis eller i tilfælde af samtidig anvendelse af stimulerende laksantia (f.eks. bisacodyl eller natriumpicosulfat). Patienter med pludselige mavesmerter, rektal blødning eller andre symptomer på iskemisk colitis bør undersøges omgående. Dette lægemiddel indeholder 188 mg natrium pr. brev, svarende til 9,4 % af den WHO anbefalede maksimale daglige indtagelse af 2 g natrium for en voksen. Gangiden®, Gangiden Neutral® anses som "højdosering" natrium. Dette skal især tages i betragtning hos patienter, der er på natrium- eller saltfattig diæt. Dette lægemiddel indeholder 0,6 mmol (eller 24,4 mg) kalium pr. brev. Hertil skal der tages hensyn for patienter der får kaliumfattig diæt. Citron- og limearomastoffet i Gangiden® indeholder 0,8 mg sorbitol (E420) pr. brev. **Interaktion med andre lægemidler og andre former for interaktion:** Absorptionen af andre lægemidler kan være midlertidigt reduceret, idet Gangiden®, Gangiden Neutral® øger den gastrointestinale transitstabilitet. Der foreligger isolerede rapporter om nedsat virkning ved samtidig administration af visse lægemidler, fx antiplateletika. Derfor bør der ikke tages andre orale lægemidler i en time før og en time efter indtagelse af Gangiden®, Gangiden Neutral®. **Graviditet og amning:** Gangiden®, Gangiden Neutral® kan anvendes under graviditeten og kan anvendes hos kvinder, der ammer. **Bivirkninger:** De hyppigste bivirkninger er gastrointestinale gener. Disse reaktioner kan indtræde som følge af udvidelse af indholdet i mave-tarmkanalen og øget motilitet på grund af de farmakologiske virkninger af Gangiden®, Gangiden Neutral®. Mild diarre responderer som regel på dosisreduktion. Gastrointestinale virkninger omfatter mave-smerter, diarre, opkastning, kvalme, dyspepsi, abdominal udspiling, borborygmi, flatulens og anorektal irritation. Andre bivirkninger: Allergiske reaktioner inklusive anafylaktisk reaktion, dyspnoe og hudreaktioner såsom angioødem, urticaria, pruritus, udslæt og erytem, dehydrering, elektrolytforstyrrelser, hypokaliæmi, hyponatriæmi, hyperkaliæmi, hovedpine, perifer ødem. **Overdosering:** Voldsom udspilning eller svære smerter kan behandles med nasogastrisk aspiration. Udalt væsketab som følge af opkastning eller diarre kan nødvendiggøre korrektion af elektrolytforstyrrelser. **Udlevering:** HF. **Tilskud:** Ikke tilskudsberettiget. **Pakninger:** Gangiden®, Gangiden Neutral® pulver til oral opløsning 10 breve, 20 breve, 50 breve og 100 breve. **Pris:** Ikke fast pris. **Produktinformationen er afkortet i forhold til Lægemiddelstyrelsens produktresuméer for Gangiden® dateret 14. juli 2022 og Gangiden Neutral® dateret 14. juli 2022. Produktresuméerne kan vederlagsfrit rekvireres hos:** Sandoz A/S, Edvard Thomsens Vej 14, 2300 København S, Tlf. 63 95 10 00 NR2209268421_Sep2022

Online tabel med lægemiddelalternativer hjælper læger ved restordre

Baggrund: Et stigende antal lægemidler er i restordre. Det skaber udfordringer for både patienter og sundhedsprofessionelle, især læger. Derfor har man undersøgt, om apoteket kan hjælpe lægehusene med at foreslå alternativer ud fra apotekets lagerbeholdning.

Metode: Som en hjælp til lægen udviklede Middelfart Apotek en online tabel, som løbende opdateres med information om lægemidler, der er i restordre eller bliver udfaset. Tabellen gav en eller flere alternative løsninger til lægemidlerne, såsom forskellige styrker, pakningsstørrelser, lægemiddelformer eller i sjældne tilfælde IRS-lægemidler. Informationerne blev samlet fra forskellige kilder som restordre.dk, Lægemiddelstyrelsens hjemmeside samt restordreoversigter fra Nomeco og andre lægemiddelfirmaer.

Resultater: Otte lægepraksisser deltog i projektet, og de fleste var meget tilfredse med tabellen, fandt den brugervenlig og så den som en hjælp til at finde alternativer.

Konklusion: Tabellen fungerer som et værdifuldt værktøj til at håndtere udfordringer med restordre og sparer læger og patienter unødigt tid. Yderligere forskning kunne undersøge muligheden for at integrere løsningen automatisk i lægernes systemer, så adgangen blev nemmere og hurtigere for lægen.

Sara Al-Ameri / Farmaceut / Middelfart Apotek

Cathrine Kahya / Farmaceut / Middelfart Apotek

Farmaceut Sara Al-Ameri, Middelfart Apotek.

Videorådgivning til borgere på antidepressiv medicin

Apoteker Kerly Servilieri (tv) og farmaceut Sara Mohammad, Firkløver Apotek.

Baggrund: Firkløver Apotek oplevede, at borgere, især dem, som tog antidepressiv medicin, manglede viden om bivirkninger og om, hvordan de håndterede dem. Det fik dem til at udvikle et digitalt rådgivningsmateriale som et supplement til medicinsamtaler.

Metode: Et handout med en QR-kode, som gav adgang til en animationsvideo, hvor der blev fortalt om de hyppigste bivirkninger og om, hvordan de minimeres, blev uddelt til en række borgere.

Resultat: I perioden marts til juni 2024 var der 250 visninger af videoen. 115 af dem, der havde set videoen, gav feedback, som overvejende var positiv, og 85 procent svarede, at videoen gav dem en bedre forståelse af bivirkningerne og

håndteringen af disse. Den mundtlige feedback var også positiv.

Konklusion: Den digitale rådgivning er et godt og effektivt supplement til den eksisterende rådgivning og er med til at forbedre borgernes compliance og livskvalitet. Der er potentiale i at udvikle videomaterialet til flere sprog og til andre lægemiddel- eller patientgrupper.

Sara Mohammad / Farmaceut / Firkløver Apotek

Kerly Servilieri / Apoteker / Firkløver Apotek

Tina Risager Holst / Farmaceut / Firkløver Apotek

Joanna Rustam / Farmaceut / Firkløver Apotek

Anita Kort / Farmaceut / Firkløver Apotek

Yelizaveta Dalidovich / Farmaceut / Firkløver Apotek

Marwa Mohammad / Cand.med. / Regionsklinikken, Skjern

PEP-fløjte-instruktion – en ydelse på apotek

Farmaceut Lisbeth Haagen,
Aarhus Åbyhøj Apotek.

Baggrund: En PEP-fløjte bruges af patienter med lungelidelser som astma, KOL eller senfølger af covid-19. Mange henvises af lægen til at købe PEP-fløjten men har ikke modtaget vejledning i, hvordan den bruges. Det betyder, at borgerne risikerer ikke at få det fulde udbytte af PEP-fløjten. Derfor har Aarhus Åbyhøj Apotek, Aarhus Viby Apotek og Rødning Apotek lavet et pilotprojekt, som skal teste ydelsen "PEP-fløjte-instruktion".

Metode: Der blev udviklet en manual, hvor ydelsen "PEP-fløjte-instruktion" beskrives, en formular til registrering af ydelsen og en protokol. Ydelsen blev afprøvet på tre apoteker (i alt 11 apoteksenheder) over 4 uger i december 2023 og januar 2024. Der blev udført 34 instruktioner, 26 til nye brugere og 8 til tidligere brugere. Kun én havde tidligere modtaget instruktion.

Resultater: Personalet blev bedt om at evaluere manual, formular og protokol – og hvor godt de følte sig klædt på til at levere ydelsen. Alle dele gav en score på over 9 på en skala fra 1-10.

Konklusion: Der er et behov hos borgerne for at få instruktion i brugen af PEP-fløjten, og apoteket har vist, at de er i stand til at levere ydelsen.

Lone Søndergaard / Farmaceut / tidligere Aarhus Viby Apotek.

Pernille Jørgensen / farmaceut / Rødning Apotek.

Sara Elgaard Frantzen / Farmakonom og Udviklingskonsulent Pharmakon.

Innovativt samarbejde mellem Glostrup Apotek og lokal praktiserende læge

Baggrund: Det store pres på sundhedssektoren fik en lokal praktiserende læge til at kigge efter nye løsninger på, hvordan man kan reducere arbejdsbyrden og forbedre kvaliteten. Det blev til et betalt samarbejde med Glostrup Apotek, hvor to farmakonomer blev udsendt som konsulenter til lægepraksissen for at aflaste lægen og forbedre den sundhedsfaglige kvalitet.

Metode: For at identificere lægens behov og præferencer blev der blandt andet gennemført dialogbaserede interviews. Der blev lavet en litteraturgennemgang, og en repræsentant fra Danmarks Apotekerforening blev konsulteret i processen. Ydelsen blev udviklet, testet og tilpasset over en to-måneders prøveperiode samt evalueret efter 9 måneder.

Resultater: To farmakonomer blev udlånt til lægepraksissen, og deres arbejdsopgaver blev delt mellem datasøgninger og patientinteraktion. Efter ni måneder blev der lavet en kvalitativ evaluering, som viste, at der var stor tilfredshed med samarbejdet, både hos den praktiserende læge og hos de involverede farmakonomer.

Konklusion: Samarbejdet mellem apotek og læge har potentiale til at forbedre patientforløb og styrke tværfaglig dialog. Farmakonomernes arbejde med dataudtræk og kvalitetssikring har vist sig effektivt, og samarbejdet har inspireret til fremtidige forbedringer.

Hanne Høje Jacobsen / farmaceut og souschef / Glostrup Apotek

Farmaceut og souschef Hanne Høje Jacobsen,
Glostrup Apotek.

De danske deltagere på FIP-kongressen delte flittigt på LinkedIn

Tine Klingsten Nielsen · 2 · [+ Følg](#)

Apoteker og ejer af Krone Apotekerne Middelfart, ...
2u · Redigeret · 🌐

Tak til jer som heppede på os! 🙌

Ud af knap 1100 poster hvoraf 900 poster blev godkendt af FIP til præsentation, modtog Cathrine Simone Kahya og Sara Al-Ameri en virkelig flot 3. Plads.

Vi er super stolte! ❤️👏

Næste år afholdes den internationale farmaceut kongres i København.

Vi sætter på at sende en masse farmaceuter afsted. Så nu skal vi hjem i vores Krone - LAB og udtænke nye spændende tiltag indenfor farmaciens verden.

Stay tuned, jeg poster lidt om min oplevelse af FIP en af dagene.

#thinkhealththinkpharmacy
#sammenomsejefarmaceuter #sos
#kronespotekerne

Kerly Maire Servilieri · 3+ · [+ Følg](#)

SEFINDER - Apoteker af Fikstæv Apoteker - Nordstrømsvej Apot...
3u · 🌐

Følelser jeg vil gerne dele 🙌🙌🙌🙌🙌🙌🙌🙌🙌🙌

På den internationale farmaceutiske kongresse FIP, blev jeg en meget stolt apoteker, en eksplosion af glæde 🙌

Sara, farmaceut af Fikstæv Apoteket, har præsenteret en første del af vores store projekt om "Digitaliseret supplerende rådgivning". Sara har været meget engageret og begejstret 🙌 og jeg en stolt apoteker 🙌

Posteren blev besøgt af bl.a. mange danskere og brasiliere (her på billedet...)

Tak for den gode feedback, det bruger vi som motivation til at fortsætte vores arbejde 🙌

Tak til personalet 🙌 for hjælpen, støtten og deltagelsen i projektet 🙌

Sara Al-Ameri · 3+ · [+ Følg](#)

Klinisk Farmaceut i Cand.pharm.tand 🇩🇰 i Danmark 🇩🇰
2u · Redigeret · 🌐

Kære netværk,

Jeg er i øjeblikket i Cape Town, hvor jeg deltager i den farmaceutiske verdenskongres International Pharmaceutical Federation (FIP) og har præsenteret vores projekt om "Pharmacist-Physician Collaboration for Innovative Management of Medicine Shortages" som jeg har arbejdet på sammen med min skønne kollega Cathrine Simone Kahya, der desværre ikke kunne være med.

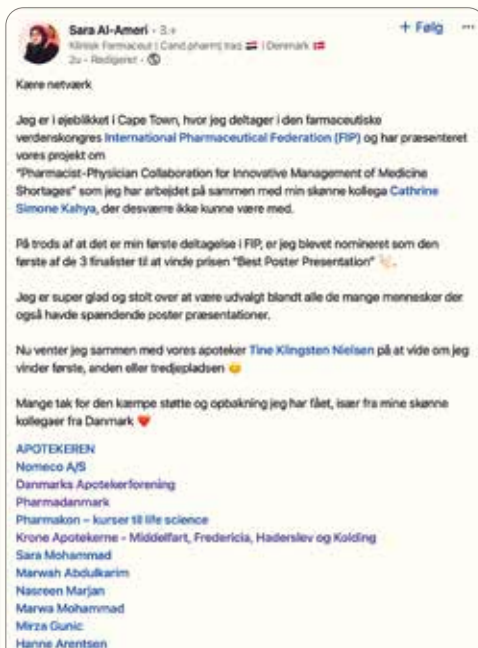
På trods af at det er min første deltagelse i FIP, er jeg blevet nomineret som den første af de 3 finalister til at vinde prisen "Best Poster Presentation" 🏆

Jeg er super glad og stolt over at være udvalgt blandt alle de mange mennesker der også havde spændende poster præsentationer.

Nu venter jeg sammen med vores apoteker Tine Klingsten Nielsen på at vide om jeg vinder første, anden eller tredjepladsen 🙌

Mange tak for den kæmpe støtte og opbakning jeg har fået, især fra mine skønne kolleger fra Danmark ❤️

APOTEKEREN
Nomeco A/S
Danmarks Apotekerforening
Pharmadanmark
Pharmakon - kurser til life science
Krone Apotekerne - Middelfart, Fredericia, Haderslev og Kolding
Sara Mohammad
Marwah Abdulkarim
Nasreen Marjan
Marwa Mohammad
Mirza Gunic
Hanne Arentsen

Ulla Hedegaard · 3+ · [+ Følg](#)

Sundhedsvidenskabelig specialkonsulent, Medicin...
2u · Redigeret · 🌐

FIP verdenskongres i Cape Town med 3300 deltagere er netop afsluttet, og jeg havde fornøjelsen at præsentere et projekt om apotekets kommunikation med læger, hvilket i daglig praksis oftest handler om restordre, manglende recept, korrektion af ordinationen eller dosisdispensering. "My partner in crime" Charlotte Verner Rossing præsenterede en poster om den succesfulde mentaliseringsuddannelse, hvor jeg har bidraget ved evalueringen. Kongressen var også et glædeligt gensyn med mine dygtige tidligere studerende fra SDU, som repræsenterede dansk forskning i apotekspraksis på fineste vis.

#FIP #SDU #apotek #pharmacy
Trine Graabank Hansen Cecilia Schulenburg
Liza Al-Muhamna Lotte Stig Nergaard

Charlotte Verner Rossing · 3+ · [+ Følg](#)

Director R&D. I'm curious and wish to understand. Working wit...
3u · 🌐

Jeg hørte i går at spændende oplæg fra Harvey Castro, MD, MBA, hvor han med inspiration fra Martin Luther Kings tale "I have a dream" talte om sin drøm for AI i sundhedsvæsenet - sjovt, udfordrende og spændende på samme tid.

Jeg har prøvet at gøre ham ævlsen efter - min foretrukne AI sparring er Co-pilot, og her kan I læse med på hvad vi sammen nåede frem til.

Det er sjovt, udfordrende og spændende at lege med - måske endda grænseoverskridende. AI er kommet for at blive - i 2019 var der en AI agent - i dage er der 21, og det er helt sikkert at det er kun hvis vi lærer at bruge det - vi kan tale med og udnytte det store potentiale der er her.

Hvad synes I??

JEG HAR EN DRØM

INSPIRERET AF CO-PILOT OG MARTIN LUTHER KING

Fra Co-pilot, Martin Luther King og mig

Charlotte Verner Rossing på LinkedIn · 3 min. seset
Jeg hørte i går et oplæg af Harvey Castro, MD, MBA, som inspirerede mig - om AI og drømmen...

OPSLAG. Mange af de danske deltagere delte deres oplevelser på FIP-kongressen på LinkedIn. Her nogle af de mange opslag.

DEBATMØDE I REGION MIDTJYLLAND

Styrket samarbejde på tværs på

Der var masser af talelyst og konkrete forslag til styrket dialog og fælles løsninger, da **Midtjyllands Kreds** inviterede til debat om samarbejde i det nære sundhedsvæsen.

AF: TRINE GANER

Hvordan styrker vi dialog og samarbejde på tværs? Hvordan tøjles regionernes stigende udgifter til medicin? Og hvordan kan vi afhjælpe konsekvenserne af forsyningsvanskeligheder på medicin?

Det var tre af de emner, der var på dagsordenen, da Apotekerforeningens Midtjyllands Kreds inviterede til politisk og faglig debat om, hvordan styrket samarbejde og dialog på tværs i det primære sundhedsvæsen kan bidrage til løsninger til gavn for borgerne.

Mødet fandt sted på dagen, hvor regeringen præsenterede sit udspil til en sundhedsreform, der skal styrke det nære sundhedsvæsen. Og man valgte derfor at lægge ud med at se regeringens pressemøde sammen. Det skabte et godt afsæt for dagens debat, for uanset hvilken struktur, man ender med at lægge sig fast på, er der behov for styrket samarbejde og bedre dialog mellem de forskellige sektorer, var der bred enighed om blandt dagens deltagere.

Ud over de mange fremmødte apotekere, var det lykkedes at samle blandt andre lokalpolitikere fra region og kommune, en vicedirektør fra Styrelsen for Patientsikkerhed, en praktiserende læge, repræsentanter fra grossisterne og fra sygehusapoteket i Region Midtjylland.

"Ideen er at skabe et forum, hvor vi

PANELDEBAT PÅ KREDSMØDE I REGION MIDTJYLLAND

Kredsmødet foregik på Helnan Marselis Hotel Aarhus den 18. september 2024.

I panelet sad (fra venstre):

Finn Tranum, byrådsmedlem i Odder Kommune

Hans Christian Kjeldsen, praktiserende læge i Lægefællesskabet i Grenaa

Birgitte Drewes, vicedirektør i Styrelsen for Patientsikkerhed

Purnima Erichsen, læge Skejby Sygehus og medlem af regionsrådet i Region Midtjylland og Aarhus Byråd

Lars F. Nørgaard, formand for kredsen af apotekere i Region Midtjylland og apoteker Grenaa Apotek og Kattegat Apotek

Ordstyrer: Chefkonsulent i Apotekerforeningen Birgitte Nørby Winther

kan lære hinanden at kende, og udvikle samarbejdet," som kredsformand Lars F. Nørgaard formulerede det.

Selvom sundhedsklyngerne, som indtil nu har været tænkt som forum for samarbejde i det nære sundhedsvæsen, nu ser ud til at forsvinde, var der enighed om, at der også fremover er behov for lokale samarbejdsfora. Både Finn Tranum, byrådsmedlem i Odder Kom-

mune og Purnima Erichsen, medlem af regionsrådet i Region Midtjylland gav udtryk for, at de ser apoteket som en vigtig aktør i fremtidens nære sundhedsvæsen.

Fælles problemer

Og at dømme efter talelyst og engagement, var der stort ønske om samarbejde blandt de fremmødte – først og

dagsordenen

fremmest fordi, der tydeligvis er mange fælles problemer, som kun kan løses gennem dialog og samarbejde på tværs.

Det gælder blandt andet håndtering af medicin i restordre. Flere gav udtryk for frustration over, hvor mange ressourcer, der bruges på at håndtere problemet på tværs af sektorer, blandt andet hos lægerne, kunne panelets praktiserende læge Hans Christian Kjeldsen fra Lægefællesskabet i Grenaa, berette.

Også på apotekerne kræver restordre mange ressourcer i dagligdagen.

"Det vigtigste, når man møder ind mandag morgen, er at få overblik over restordre. Vi bruger frygtelig meget tid, borgerne bruger tid, lægerne bruger tid," som Lars F. Nørgaard formulerede det.

Flere bud på løsninger kom på banen, og der syntes at være enighed blandt mange af de fremmødte om, at flere be-

føjelser til apotekerne til at substituere ved restordre, er en farbar vej frem. Også muligheden for helt at afskaffe recepten, så apoteket udleverer på baggrund af lægens ordination i FMK, blev foreslået.

Massiv efterspørgsel kom bag på alle

En anden relativt ny udfordring er den voldsomme efterspørgsel på Ozempic, som skal håndteres alle steder i systemet.

Alle er vant til at have særligt fokus på afhængighedsskabende lægemidler og antibiotika – blandt andet når Styrelsen for Patientsikkerhed holder tilsyn med uhensigtsmæssige ordinationsmønstre, som vicedirektør Birgitte Drewes kunne berette. Men efterspørgslen og de massive udgifter på Ozempic var kommet bag på alle – ikke mindst regionerne, som pludselig måtte se sine udgifter til

apoteksmedicin eksplodere. Ingen havde heller forestillet sig, at Ozempic ville være at finde på det illegale marked på lige fod med afhængighedsskabende lægemidler.

Hvem der har ansvar for hvad, og kan se tendenser i udviklingen i forbruget først, blev blandt andet debatteret, så man kan være bedre forberedt på, hvordan man håndterer det næste gang, der kommer et lægemiddel på markedet, som fører til pludselig høj efterspørgsel.

Efter formiddagens debat var der bred enighed om, at fortsat dialog er vejen frem.

Det var anden gang, at kredsen inviterede til paneldebat, og at dømme efter stemningen, det bliver formentlig ikke sidste. ●

Jubilæumsfondens lejligheder

Vidste du at Danmarks Apotekerforenings Jubilæumsfond ejer tre ejendomme på Frederiksberg?

Som apoteker kan du og din familie blive skrevet op på ventelisten. Det koster 500 kr. pr. år pr. opskrevet navn.

Gå ind på medlemsnettet under 'medlemstilbud' og udfyld formularen.

Hvis du ikke har adgang til medlemsnettet, kan du gå på [Apotekerforeningen.dk](https://www.apotekerforeningen.dk) og gå ind på 'om os' og derefter 'Jubilæumsfonden' og der udfylde formularen.

Vaginal tørhed i overgangsalderen? Lad os tale om det!

Kløer eller brænder dit intime område? Årsagen til dette kan være vaginal tørhed, fordi hver anden kvinde over 45 år er ramt. Vi afslører, hvad der kan lindre dit ubehag på en nem måde.

"Meget kan ændrer sig i overgangsalderen"

Ud over de typiske hedeture kan vaginal tørhed i høj grad påvirke dit velbefindende. At sidde ned eller gå en tur kan pludselig blive ubehageligt, og mange kvinder føler også smerter under sex. Hvad der er vigtigt at vide på forhånd: Disse symptomer kan være helt normalt gener i overgangsalderen. Bl.a producer kroppen færre kvindelige kønshormoner (F.eks østrogen) Faldende østrogenniveauer kann gøre huden i skeden og det ydre intime område tyndere, tørrere og mere følsom.

Vagisan fugtighedscreme mod vaginal tørhed

Vagisan fugtighedscreme er en hormonfri creme, der er specielt udviklet til at lindre

ubehaget ved vaginal tørhed. Hvis der opstår smerter under samleje på grund af en tør skede, kan fugtighedscremen bruges i stedet for et glidemiddel. Det skyldes, at Vagisan fugtighedscreme har en dobbelt virkning: Den tilfører skeden og huden i det ydre intimområde fugt og samtidig nærende lipider (fedtstoffer), som holder huden smidig.

Takket være tilsætningen af mælkesyre har cremen en pH-værdi på 4,5, hvilket opretholder den naturlige pH-værdi i skeden. Brugerne bekræfter også effektiviteten af Vagisan.

Cremen kan anvendes i skeden (ved hjælp af applikatoren) såvel som på det ydre intime område, selv før samleje. Millioner af kvinder bruger den allerede.

Medicinsk udstyr, læs venligst brugsanvisningen før brug.

Vaginal tørhed?

Prøv Vagisan fugtighedscreme

- Lindrer kløe, brændende og tørre fornemmelser
- Gør den følsomme hud i skeden smidig
- Hormonfri

Mere info på www.vagisan.dk

NOTESBLOK

Vagisan fugtighedscreme

Tilgængelig på apoteket

Vitabalans

Tillykke!

25 apoteker har nu gennemført uddannelsesforløb i mentalisering

Stort tillykke til de 25 apoteker, der nu har gennemført hele uddannelsesforløbet i mentalisering. Apotekerne har været igennem de tre kurser, som udgør uddannelsesforløbet:

1. Tovholderuddannelsen

2. Kursus for ledelsen

3. Fælleskurset

Frederiksberg Dalgas Boulevard Apotek

København Sønderbro Apotek

Hobro Apotek

Nykøbing F. Svane Apotek

Ringkøbing Løve Apotek

Ballerup Apotek

Birkerød Apotek

Skive Svane Apotek

Albertslund Apotek og **Hvidovre** Apotek

Friheden Apotek

Give Apotek

Aalborg Nørresundby Apotek

Middelfart Apotek

Aalborg Vejgaard Apotek

Vordingborg Apotek

Esbjerg Jerne Apotek

Haderslev Hjorte Apotek

Horsens Søndergade Apotek

Års Apotek

Nærum Apotek

Glostrup Apotek

Vejen/Egtved Apotek

Gråsten Apotek

Nykøbing Falster Løve Apotek

Køge Torvs Apotek

Tovholdere, ledelse og medarbejdere har i forløbet fået et bredt kompetenceløft i mentalisering og derigennem styrket rådgivningen til gavn for landets medicinbrugere.

30 apoteker har derudover påbegyndt forløbet.

Uddannelsesforløbet er resultatet af en trepartsaftale mellem Apotekerforeningen, Farmakonomforeningen og Pharmadanmark, der i fællesskab finansierer den ambitiøse satsning på apotekerne.

Apotekeren kan søge refusion, når hele uddannelsen er afsluttet.

Vil I i gang med mentaliseringsuddannelsen?

Se hvornår I kan komme i gang med uddannelsesforløbet i 2025 på [Pharmakon.dk](https://pharmakon.dk)

Mentalisering gør en forskel

Farmaci giver hver gang ordet til en medarbejder fra et apotek, der har gennemført uddannelsesforløbet i mentalisering. Vi spørger, hvad det har betydet for deres hverdag på apoteket.

Louise Gundel Krebs, farmakonom og tovholder på mentaliseringsuddannelsen, Hvidovre Apotek, Bredalsparken Apotek, Albertslund Apotek og Hvidovre Hospital Privatapoteket.

MIT ARBEJDE er blevet mere interessant, fordi jeg har fået indblik i, hvor meget psykologi der lig ger i at skabe en god ekspedition.”

JEG ER BLEVET BEDRE til at smalltalke, så det hele ikke bliver så formelt og stift. Sommetider spørger jeg, hvordan kunden er kommet hen til apoteket, og det åbner ofte op for en mere naturlig dialog, som gør den lægemiddelfaglige snak nemmere.”

NÅR JEG HAR EN KUNDE, som er vred, er jeg blevet bedre til at bevare et roligt toneleje og spørge ind til, hvad der er i vejen, så vedkommende får luftet sine frustrationer, og der hurtigere kommer ro på situationen igen.”

HVIS JEG HAR HAFT en frustreret kunde, er jeg blevet bedre til at trække vejret et øjeblik og parkere oplevelsen, så jeg ikke tager den med videre til den næste kunde.”

NY VIDEN

Farmaceuter kan afhjælpe opioidmisbrug på apoteket

Farmaceuter på apotekerne er motiveret til at hjælpe borgere med opioidmisbrug, hvis de får viden og ressourcer til det.

MISBRUG AF OPIOIDER er et stigende problem, og apotekets farmaceuter kan være en del af løsningen. De har adgang til recepter, kan undervise og rådgive patienter og andre sundhedsprofessionelle, og de kan bidrage til at identificere borgere med misbrugspotentiale, som kommer på apoteket. Derfor giver det mening, at kigge yderligere på, hvordan farmaceuter kan hjælpe med at komme misbrugsproblematikken til livs.

Et nyt studie har kortlagt, hvilke faktorer, der er vigtige, hvis farmaceuter på apoteket i højere grad skal kunne hjælpe borgere med opioidmisbrug. Heriblandt rådgivning om afvænnning og forebyggelse af afhængighed, substitutionsbehandling og korrekt opbevaring og bortskaffelse af opioiderne.

Studiet er lavet som et systematisk review. Kriterierne for indsamlingen af forskningsartikler var, at de var på engelsk, byggede på kvalitative eller blandede metoder og fokuserede på håndkøbs- eller receptpligtige opioider. Ti studier blev på den baggrund inkluderet i reviewet, og man

brugte den narrative model COM-B-modellen til at klassificere faktorer som kapacitet (farmaceuternes viden og færdigheder), muligheder (for eksempel forholdet til de ordinerende læger og tid) og motivation (farmaceuternes holdning).

Studiet viste, at det øger farmaceuternes motivation til at hjælpe borgere med opioidmisbrug, hvis de får viden og kurser i, hvordan de bedst gør det. Apotekerne manglede både viden om, hvordan de bedst identificerede borgere med et misbrug i skranken, og hvordan de skulle håndtere de følelsesmæssige aspekter i de samtaler, de havde med borgerne.

For at finde konkrete løsninger på, hvordan man bedst støtter farmaceuterne i opgaven, kræver det yderligere undersøgelser. ●

Offu, F. O.; et al., Factors influencing pharmacists' role in preventing prescription and over-the-counter opioid misuse: a systematic review and narrative synthesis, International Journal of Pharmacy Practice, December 2023

Livet med...

KOL

AF: STINE FABRICIUS
KILDE: LUNGEFORENINGEN

Husk
Lungedagen

Livet med... er et fast format i Farmaci. Her prøver vi at forstå, hvordan det er at have en given sygdom og dermed klæde apotekerne på til at møde mennesket bag diagnosen. Denne gang handler det om KOL.

Sådan kan apoteket møde mennesker med KOL

- **Overvej, hvordan du spørger.** Mennesker med KOL vil ofte ikke være til besvær, og derfor kan et spørgsmål som: "hvordan går det med medicinen?" være uhensigtsmæssigt, fordi det gør det let blot at svare "godt". I stedet kunne spørgsmålet fx lyde: "Hvordan synes du, din medicin virker?"
- **Vær nysgerrig på,** om borgeren oplever symptomer på forværring. Hver fjerde med KOL reagerer ikke på forværringssymptomer, fordi de regner med, det vil gå over af sig selv eller ikke synes, det er alvorligt. Men forværringer, der ikke bliver behandlet, kan føre til hospitalsindlæggelser.
- **Spørg gerne ind til kosten.** En proteinrig kost er en vigtig del af behandlingen, fordi behovet for protein er større hos mennesker med en lungesygdom som KOL, fordi sygdommen sætter kroppen på ekstra hårdt arbejde. Der kan også være behov for et tilskud af kalk og D-vitamin.
- **Tag compliance op.** Mange med KOL får mange forskellige typer medicin, der kommer i forskellige typer af devices, der kan være svære at bruge. Mængden af medicin kan udfordre overblikket. Derudover kan lungekapaciteten være så lav, at det ikke er muligt at suge medicinen ud af deviceet, så man enten får utilstrækkelig eller ingen virkning af medicinen.

Fakta

KOL er en kronisk lungesygdom, der kommer snigende over mange år. Sygdommen ødelægger delvist lungevævet og viser sig ved tiltagende åndenød, hoste, slim og hyppige infektioner i lungerne. De fleste, som får KOL, får diagnosen stillet, efter de er fyldt 60 år.

Mellem 300.000 og 400.000 danskere har KOL. Sygdommen findes i alle sværhedsgrader, fra lette tilfælde med få symptomer til svære tilfælde, hvor vejtrækningen er meget besværet, og tilførsel af ilt kan være nødvendig.

KOL har både stabile faser og perioder med akutte forværringer, hvor der opleves mere åndenød, øget mængde af opspyt fra lungerne og øget betændt opspyt. Ofte vil der også være feber, hurtigere enten hvæsende eller pibende vejtrækning og hurtig puls. De fleste forværringer skyldes infektioner.

Rygning er årsag til ca. 90 procent af alle tilfælde af KOL i Danmark, og hver fjerde ryger får KOL i svær grad.

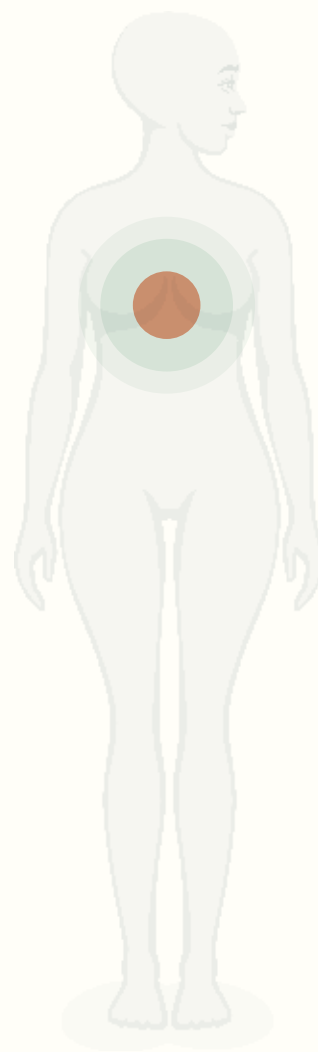
Myter

"Man kan ikke gøre noget ved KOL og den påvirkning, sygdommen har på vejtrækningen!"

Med rygestop, den rette medicinske behandling og fysisk aktivitet, som styrker konditionen, kan vejtrækningen forbedres. Det gælder uanset alder, og hvor mild eller svær KOL der er tale om.

"Du kan kun få KOL, hvis du har røget"

Selvom langt de fleste tilfælde af KOL skyldes rygning, kan sygdommen blandt andet også opstå som følge af luftforurening, fx hvis man udsættes for industrirøg, svejserøg eller giftige gasser på arbejdspladsen over længere tid.

94 % AF PATIENTER ANBEFALER HANSAPLAST LIGTORNEPLASTER*

Ligtorne opstår typisk på fødderne som et resultat af hårde lag af epidermis. De kan forårsage ubehag gennem stikkende, sviende eller brændende smerte ved gang. Sørg for at give dine patients fødder den bedst mulige pleje, med hjælp fra Hansaplast!

BEHANDLE

Anbefal Hansaplast Ligtorneplaster til effektiv behandling af hård hud på fødderne. Salicylsyren opløser ligtorne, mens plastrer beskytter mod tryk og lindrer smerte.

FOREBYG

For at undgå opkomsten af ligtorne, anbefal brug af Hansaplast Filtringe, der placeres rundt om ligtorne. Filtringen giver tryk- og smertelindring samt forebygger opkomsten af nye ligtorne.

*Kuhlmann M. et al., Local tolerability and efficacy of a corn plaster. FIP World Congress of Podiatry, 2016 (Poster sub). Resultat af en dermatologisk ikke-interventionsstudie på 50 patienter. Juli 2015

DIABETES, FØDDER OG LIGTORNE

Patienter med diabetes er mere tilbøjelige til at udvikle fodproblemer, da deres tørre hud fremmer en hurtigere udvikling af hård hud og ligtorne. Typiske følgesygdomme til diabetes, som diabetisk polyneuropati og kredsløbsforstyrrelser, kan føre til nedsat sårheling, selv ved meget små skader.

Diabetespatienter bør få en årlig fodkontrol hos deres læge eller fodplejespecialist, samt inspicere deres fødder regelmæssigt for at forhindre opkomsten af ligtorne. Ved ændringer på fødderne bør patienten søge læge med det samme.

RÅDGIV DINE PATIENTER OM

- **Ordentlige sko:** Sko, der er for stramme, fremkalder et punktuelt højt tryk på fødderne, hvilket giver opkomst til ligtorne samt vabler.
- **Forebyg:** Anbefal brug af filtringe, som kan placeres rundt om hård hud og andre belastede punkter for at mindske smerten øjeblikkeligt.
- **Fjern forsigtigt:** Det er ikke anbefalet at bruge skarpe genstande til at fjerne hverken ligtorne eller vabler på grund af risikoen for skade eller infektion.
- **Lindre smerte:** Ligtorne kan let behandles med plastre, der indeholder salicylsyre, og vabler beskyttes bedst med hydrokolloid-plastre. Plastrene modvirker tryk mod såret og lindrer dermed smerte.

BESKYT MOD VABLER

Tag kontrol over fodvabler og nyd smertefrie skridt! Vedvarende tryk, gnidning eller friktion fører til sidst til en separation af det ydre hudlag, epidermis, og de dybere hudlag – og en vabel fyldt med vævsvæske dannes. Anbefal Hansaplast Vabelplaster, som lindrer tryk og smerte omgående takket være hydrokolloidteknikken – det beskytter det ramte område og lindrer smerten øjeblikkeligt.

Det er som om, man bare vil lidt mere på Bornholm

Dennis Krag-Jakobsen overtog Nexø Apotek den 1. oktober 2024. Han kom-

mer fra en stilling som souschef på Søborg, Ordrup og Buddinge apoteker. Interviewet er lavet før overtagelsen.

AF: ANNE-SOPHIE RØMER THOSTRUP

Hvorfor søgte du bevillingen til Nexø Apotek?

Jeg kommer fra Bornholm, og min familie og jeg har længe talt om at flytte til Bornholm og komme tættere på familien. Derfor har bevillingen i Nexø været i mine tanker i længere tid. Vi har dog lige skullet være klar til at tage springet og forlade Københavnsområdet. Jeg synes, der er et særligt drive på Bornholm – både blandt de kreative ildsjæle, som laver kunsthåndværk, men også blandt de lokale erhvervsdrivende, og det glæder jeg mig til at blive en del af. Og så ved jeg, at den nuværende apoteker er på fornavn med flere af kunderne, fordi man naturligt opbygger et mere personligt forhold til kunderne i et mindre lokalsamfund. Den del glæder jeg mig også til.

Hvornår fandt du ud af, at du gerne ville være apoteker?

Mens jeg læste til farmaceut, havde jeg et studiejob på Søborg Apotek. Der fik jeg øjnene op for, at apotekerrollen var interessant. Jeg har også læst økonomi i et år, så jeg interesserer mig for, hvordan man hele tiden kan optimere sin forretning og gøre tingene på den bedst mulige måde. Jeg har tidligere arbejdet på Frederiksberg Apotek under forhenværende apoteker Lone Aagaard, og hun var også en kæmpe inspiration for mig.

Hun var god til at se, når jeg kedede mig og var klar til at få mere ansvar. Jeg endte med at være bestyrer på apoteket i tre år, og her blev jeg for alvor overbevist om, at jeg gerne ville være apoteker.

Hvilke visioner har du for Nexø Apotek?

Jeg vil gerne vise, at et apotek er meget mere end fire fysiske vægge. Det er vigtigt, at borgerne ikke kun kommer ind på apoteket, men at apoteket også kommer ud til borgerne. Det kan for eksempel være på festivaler eller til kulturarrangementer. Og det er helt oplagt på Bornholm, hvor der er et rigt kulturliv med mange ildsjæle, som brænder for at understøtte øens lokalmiljø. På Søborg Apotek havde vi for eksempel stor succes med at have en stand på Copenhell, hvor vi forsynede festivalgæsterne med alt fra allergimedisin til prævention, så de ikke behøvede at forlade festivalpladsen. På Bornholm ser jeg også et stort potentiale i, at vi, som apotek, kan byde ind med vores kompetencer på mange forskellige måder. Og jeg oplever, at der er en stor velvilje på øen blandt lokale aktører og erhvervsdrivende til at finde løsninger og lave samarbejder. Det er som om, man bare vil lidt mere på Bornholm.

Hvordan vil du beskrive dig selv som leder?

På Søborg Apotek har jeg ry for at være med til at gøre livet lettere for personalet blandt andet ved at skære det overflødige fra. Jeg arbejder meget med, at arbejdsgange, og arbejde i det hele taget, skal give mening for personalet, kunden og økonomien. Når man tilgodeser alle tre elementer, bliver det typisk en god oplevelse for alle parter. Det skal være sjovt at gå på arbejde, og det er det, når tingene glider.

Hvad er det første, du kommer til at gøre som apoteker?
Jeg skal først og fremmest lære perso-

Dennis Krag-Jakobsen

2024: Apoteker på Nexø Apotek

2023: Koncernsouschef for Søborg, Ordrup og Buddinge apoteker

2023: Souschef for Søborg Apotek

2020: Bestyrer på Frederiksberg Apotek

2016: Souschef på Frederiksberg Apotek

2015: Farmaceut på Frederiksberg Apotek

2014: Uddannet cand.pharm.

nalet at kende, og så skal jeg have dem med om bord på den rejse, vi skal på sammen. Enhederne skal moderniseres, og hovedapoteket skal på sigt flyttes til nogle mere optimale lokaler, hvor vi har mulighed for at indrette os som et moderne apotek med plads til vaccinationer og sundhedsydelse.

Hvad glæder du dig mest til?

At lære personalet at kende. Jeg har indtryk af, at det er et meget engageret team, som er gode til at finde løsninger, og det er jo et rigtig godt udgangspunkt. Jeg ser også frem til at få dem involveret i den fornyelse af apoteket, som vi sammen kommer til at lave. Og så glæder jeg mig til friheden i at være selvstændig. Ikke forstået på den måde, at jeg ikke får masser at se til, men tilfredsheden i at kunne sætte retningen. ●

APOTEKERLAND

Redigeret af

ANNE-SOPHIE RØMER
THOSTRUP

THISTED

FLYTNING OG NYT APOTEKSUDSALG

Den 16. september 2024 flyttede **Thisted Svane Apotek** ved apoteker **Inge Trine Svanborg Kristoffersen** til ny adresse på Kalkengen 12, 7700 Thisted. På apotekets tidligere adresse Storegade 5A, st, tv, 7700 Thisted er oprettet Apoteksudsalget Storegade.

LEDIG BEVILLING

Bevillingen til at drive **Køge Boholte Apotek**, som drives af apoteker **Lene Bjerring Damgaard**, er ledig pr. 1. januar 2025. Ansøgningsfristen er overskredet.

SKANDERBORG

LEDIG BEVILLING

Bevillingen til at drive **Skanderborg Apotek**, som drives af Boet efter Aage Rasmussen med apoteksbestyrer Maryam Aghelnejad, er ledig pr. 1. januar 2025. Ansøgningsfristen er overskredet.

NY FILIAL

København Amagerbro Apotek ved apoteker **Alexander Wiberg-Hansen** åbnede ny filial pr. 16. september 2024. Filialen har fået navnet **Bella Apotek** og ligger på Michael Strun-
ges Vej 15, 2300 København S.

KØBENHAVN

KØGE

RETTELSE!

I sidste nummer af Farmaci fremgik det, at Sara Vestergaard Rasmussen, apoteker på Silkeborg Svane Apotek og Silkeborg Ørne Apotek, har overtaget filialerne Silkeborg Nørrevænget Apotek og Silkeborg Center Nord Apotek fra Tatyana Mikkelsen. Dette er ikke korrekt. Hun har overtaget de to filialer fra Edvard Baasch, afgang apoteker fra Silkeborg Himmelbjerg Apotek.

ARCHIV FOR PHARMACI OG CHEMI
212. bind - 182. årgang - Nr. 7
4. oktober 2024

apotek

UDGIVER

Danmarks Apotekerforening
Bredgade 54
1260 København K
+ 45 33 76 76 00
farmaci@apotekerforeningen.dk

FORSIDE

Mikkel Henssel

REDAKTION

Ansv. redaktør: Lene Lund Hansen
Daglig redaktør: Trine Ganer

GRAFISK PRODUKTION

Layout: Esben Bregninge Design
Tryk: Stibo Complete

ANNONCESALG

Media-Partners
Hanne Kjærgaard
Tlf.: 2967 1436
hanne@media-partners.dk

MEDLEM AF

DANSKE MEDIER

KONTROLLERET AF

DANSKE MEDIERS
OPLAGSKONTROL

KONTROLLERET OPLAG

1.131 i perioden 1. juli 2021 – 30. juni 2022

FARMACI NR. 8 - 2024

UDKOMMER

fredag den 22. november 2024

TREO®

POST

PP

DANMARK

Magasinpost SMP
46446

Mod hovedpine og migræne

Treo er en smertestillende brusetablet mod migræne og svage smerter som hovedpine, muskel- og ledsmerter, menstruationssmerter og tandpine.

- Har en smertestillende, febernedsættende og antiinflammatorisk effekt
- Indeholder koffein, som forstærker den smertestillende effekt
- Virker inden for 30 minutter
- Godkendt til behandling af migræne

Treo®, Treo Citrus® og Treo Hindbær® 500 mg acetylsalicylsyre og 50 mg koffein brusetabletter

Virkning: Mod migræne samt svage smerter **Advarsler og forsigtighedsregler:** Tag ikke Treo, hvis du er overfølsom over for indholdsstofferne, tidligere har fået allergiske symptomer eller astma ved brug af smertestillende medicin, har mavesår, tendens til blødning, svært nedsat lever- eller nyrefunktion eller dårligt hjerte. Over 65-årige skal undgå langvarig brug af acetylsalicylsyre grundet risiko for mave-tarm-blødninger. Brug af hovedpinetabletter i mere end 10 dage om måneden i mere end 3 måneder kan gøre din hovedpine værre og hyppigere. Treo, Treo Citrus og Treo Hindbær har højt indhold af natrium. Treo Citrus og Treo Hindbær indeholder sojalecithin (E322) og glukose. Treo Hindbær indeholder sorbitol. Graviditet: Tag ikke Treo i de sidste 3 måneder før forventet fødsel. Tag kun Treo i de første 6 måneder efter aftale med lægen. **Bivirkninger:** Almindelige: hurtig puls, øget blødningstendens, rysten, søvnløshed, uro, mave-/tarmgener som fx blødning, kvalme, opkastning, diarré, halsbrand. Ikke almindelige: mave-/tarmsår, overfølsomhedsreaktioner (nældfeber, snue). Sjældne: Vejrtrækningsbesvær og astmalignende anfald. Forstyrrelser i nyrefunktionen. Ikke kendt frekvens: Reyes syndrom hos børn. **Dosering:** Voksne: 1-2 brusetabletter opløst i vand 1-4 gange dagligt. Børn: Bør ikke bruges af børn under 15 år uden lægens anvisning og må ikke bruges af børn og unge med feber. **Pakninger:** 10 stk. ikke apoteksforbeholdt og 20 stk. apoteksforbeholdt. Må ikke udleveres til personer under 18 år. Læs indlægssedlen grundigt inden brug.

11/2021: Viatris ApS, Borupvang 1, 2750
Ballerup, tlf. 28116932, info@viatris.com.
TREO-2023-0058

VIATRIS